Verslag terugkoppeling informateur de heer J.C. (Joop) Wikkerink

Gemeenteraadsverkiezingen 2022

Borne, 12 april 2022

Inhoud

1. **Inleiding** 3
2. **Samenvatting informateur** 3
3. **Verkiezingsuitslag 16 maart 2022** 5
4. **Opdrachtverlening informateur** 5
5. **Planning gesprekken met de informateur** 6
6. **Volledig verslag en advies informateur** 6

Bijlagen: gespreksverslagen fracties 11

- **Bijlage 1: Fractie GB90** 11
- **Bijlage 2: Fractie GL – PvdA** 15
- **Bijlage 3. Fractie CDA** 18
- **Bijlage 4. Fractie Borne Nu** 21
- **Bijlage 5. Fractie VVD** 23
- **Bijlage 6. Fractie SP** 25
- **Bijlage 7. Fractie D66** 29

1. Inleiding

Procedure

Na de verkiezingen vond op 5 april een openbaar debat over de verkiezingsuitslag plaats met de nieuw gekozen gemeenteraad. Daarin gaven de fractievoorzitters van de partijen hun duiding van de verkiezingsuitslag en hun ideeën over hoe te komen tot een nieuwe coalitie. Tevens is die avond een unaniem raadsbesluit genomen over het aanstellen van de heer J.C. (Joop) Wikkerink als informateur en over de opdrachtverlening aan de informateur.

Na besluitvorming dienden tenminste de onderstaande stappen te worden doorlopen:

- bekend maken van de beoogde informateur;
- de beoogde informateur op de hoogte stellen van het besluit en de bijgevoegde opdracht;
- gesprekken met afzonderlijke fracties (maximaal twee raads- of commissieleden per fractie);
- opstellen advies door de formateur;
- delen van het advies van de informateur in een (ingelaste) openbare raadsvergadering op 12 april 2022.

Gesprekken met afzonderlijke fracties

De inhoud van elk gesprek is telkens verwerkt in een afzonderlijk beknopt gespreksverslag.
Elk gespreksverslag is ter verificatie voorgelegd aan de desbetreffende partijdelegatie. Enkele partijdelegaties hebben van de mogelijkheid gebruik gemaakt om het gespreksverslag aan te scherpen. Het resultaat is dat er van elk gesprek een geverifieerd gespreksverslag ligt en in dit verslag van de informateur als bijlage is opgenomen. Op basis van diverse gesprekken en deze zeven gespreksverslagen is dit verslag van de informateur opgesteld waarbij een viertal adviezen zijn geformuleerd. De vier adviezen zijn in een concept processchets vertaald. Het verslag van de informateur wordt op 12 april 2022 tijdens een openbare raadsvergadering ter bespreking aangeboden aan de raad. Tevens is er op 12 april gelegenheid om vragen te stellen aan de informateur.

2. Samenvatting informateur

Samenvatting informateur Joop Wikkerink

De brief met aankondiging van Bert Oude Lansink plaatst het proces van de afgelopen week misschien in een wat ander daglicht. Een extra ronde gesprekken over de duiding daarvan is wellicht noodzakelijk. Toch wil ik u met klem adviseren koersvast te zijn. Ik proef een brede wil en bereidheid om een streep onder het verleden te zetten, nieuwe raadsleden niet te belasten met oude ruzies, de blik gericht te houden op de -niet geringe- belangrijke en urgente uitdagingen en daar ook een passende vorm van samenwerking, waarbij de gehele raad meedoet, na te streven. Bij sommigen is nog een behoefte om een nadere duiding en verklaring te geven of te krijgen over de aanloop naar en gebeurtenissen op 28 september 2021 en de nasleep daarvan.

Ik heb veel positieve en ook nieuwe ideeën en elan gehoord en de wil om er iets van te maken. Vergeet niet dat het ook allemaal nog leuk en plezierig werken moet blijven. De elementen voor een succesvolle samenwerking liggen er. Verslons ze niet maar pak ze ten volle op en zorg voor onderhoud hiervan.
Blijf niet hangen in het verleden maar ga ervoor. Daarom past de suggestie van Normaal ook zo mooi:

Ut wordt tied daw weer es goat dansen!

Verslag en vier adviezen van de informateur

In hoofdstuk 6 is het volledige verslag met de vier adviezen van de informateur opgenomen. De vier adviezen zijn op hooflijnen:

1. Ga in vertrouwelijke en informele sfeer in gesprek, zet een streep onder het verleden en breng wel naar buiten wat het resultaat voor de toekomst is;
2. Organiseer voor de hele raad een samenwerkingsbijeenkomst;
3. Stel met alle fracties een richtinggevend raadsprogramma op hoofdlijnen op;
4. Stel een profiel voor de wethouders op.

De vier adviezen zijn vertaald in een concept-processchets voor het vervolg van de informatieperiode en de formatieperiode. Deze processchets is hieronder weergegeven en wordt opgenomen in een concept raadsvoorstel voor bespreking in de raadsvergadering van 12 april 2022.

Processchets

Informatieperiode:

1. Opdrachtverstrekking aan informateur (raadsvergadering 5 april 2022)
2. Terugkoppeling informateur met verslag (raadsvergadering 12 april 2022)
3. Voer een 'benen op tafel' gesprek om een streep onder het verleden te zetten met een ieder die er vanuit de raad bij aanwezig wil zijn onder leiding van een gespreksleider (voor 22 april)
4. Organiseer een samenwerkingsbijeenkomst voor het bouwen aan vertrouwen onder leiding van een onafhankelijk procesbegeleider (voor 22 april)
    a. formuleer gezamenlijke leidende principes voor het raadswerk,
    b. maak een set werkafspraken voor de komende vier jaren,
    c. neem de ontwikkeling van de werkwijze en de BOB-methode mee in het raadsprogramma.
5. Organiseer een bijeenkomst en stel met alle fracties een zo breed mogelijk gedragen richtinggevend raadsprogramma op hoofdlijnen op onder leiding van een procesbegeleider (tm half mei)
    a. Voorbereiden inventarisatie onderwerpen raadsprogramma
    b. Inhoudelijk gebaseerd op de door u belangrijke en urgent benoemde uitdagingen de inhoud
    c. in beeld te brengen wat de programmatische verschillen en overeenkomsten zijn
    d. prioriteer de thema's / onderwerpen
    e. bespreek hierbij de gemaakte werkafspraken en maak procesafspraken
    f. werk het in een raadsprogramma uit
6. Raadsvergadering tussen 6 mei en 23 mei
    a. Eindverslag van de informateur
    b. Concept raadsprogramma 2022 – 2026 (op hoofdlijnen, inclusief prioritering)
    c. Opdracht en benoeming formateur

Formatieperiode:

7. het formeren van een college van B&W, die in samenstelling aansluit bij wat er nodig is om het raadsprogramma te realiseren en een uitvoeringsprogramma inclusief agenda opstelt.

NB. De werkwijze (het BOB model) en ook de mate van participatie moet worden benoemd, maar hoeft nog niet volledig tijdens die dagen uitgewerkt te worden.

3. Verkiezingsuitslag 16 maart 2022

De uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen 2022 in Borne is als volgt:

Partij	Aantal stemmen	Zetels
GB90	2552	5
CDA	2000	4
VVD	1537	3
BorneNu	1388	3
GroenLinks / PvdA	1302	2
SP	808	1
D66	662	1

In vergelijking met de verkiezingen in 2018 IS GB90 de grootste partij met 5 zetels geworden. Het CDA verliest 1 zetel en de SP verliest ook een zetel. Borne Nu wint 1 zetel. De andere partijen blijven gelijk.
De opkomst in Borne bedroeg 54,51%. Dat is 4% procent minder dan de opkomst in 2018 die 58,96.% was.

Per 11 april 2022 is de zetelverdeling als volgt:

Partij	Zetels
GB90	5
CDA	3
VVD	3
BorneNu	3
GroenLinks / PvdA	2
SP	1
D66	1
Lokaal BHZ	1

4. Opdrachtverlening informateur

Algemene toelichting

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het informatie- en formatieproces na verkiezingen. Dit proces moet leiden tot nieuwe bestuursafspraken en collegevorming. In de gemeente Borne is het gebruikelijk dat de fractie die bij de verkiezingen de meeste stemmen heeft vergaard de regie neemt in het formatieproces. Gerelateerd aan de recente verkiezingsuitslag heeft GB90 dit ter hand genomen. Deze fractie heeft de wens uitgesproken om het formatieproces transparant en in samenwerking met de voltallige gemeenteraad vorm te geven. Dit met als doel dat al tijdens de formatie wordt bijgedragen een betere positionering van de gemeenteraad als bestuursorgaan. De gemeenteraad heeft dit unaniem ondersteund.

Opdrachtverlening informateur

Op dinsdag 5 april 2022 is in de raadsvergadering van de gemeente Borne een unaniem besluit genomen over de opdrachtverlening aan de informateur en is ingestemd met de voordracht van de heer J.C. (Joop) Wikkerink.

‘Opdrachtverlening informateur’ ten behoeve van formatieproces gemeenteraad Borne 2022-2026:

1. Inventariseer hoe de fracties terugkijken op het functioneren van de raad de afgelopen raadsperiode (samenwerking onderling en met andere betrokkenen).
2. Inventariseer welke maatschappelijke opgaven de fracties de komende vier jaar op Borne af zien komen en hoe zij dat willen oppakken. Verhelder daarbij per fractie welke opgaven ze het belangrijkst vinden en welke opgaven het eerst moeten worden opgepakt.

3. Ga op zoek naar de overeenkomsten en verschillen tussen de fracties in hun visie op maatschappelijke opgaven en de aanpak ervan. Breng dit per opgave in beeld.
4. Ga op zoek naar vertrouwenskwesties en adviseer of en hoe het vertrouwen kan worden verbeterd met het oog op het (in)formatieproces.
5. Vraag de fracties op welke manier ze inhoudelijke afspraken willen maken en hoe ze tot collegevorming willen komen.
6. Vraag of de fractie zaken wil meegeven aan de informateur welke niet zijn besproken.
7. Breng van bovenstaande verslag uit aan de raad.

5. Planning gesprekken met de informateur

Vrijdag 8 april 2022		
9:00	GB90	Karin Scholten Rose Headley
10:30	GL-PvdA	Marja Zandjans Jan de Vries
12:00	Pauze	
13:00	CDA	Bo ter Braak Wouter Leushuis*
14:30	Borne Nu	Martin Velten Bastian Drees
16:00	VVD	Leo Graafhuis Judith Prakken

Zaterdag 9 april 2022		
9:00	SP	Mieke Visser Frans Schoon*
10:30	D66	Ernst Janssen Tom Verreussel*

* = commissielid

6. Volledig verslag en advies informateur

Vooraf

De afgelopen week heb ik mij een beetje deel van Borne gevoeld. En om maar met de deur in huis te vallen: dat beviel uitstekend.
Ik heb me proberen in te lezen en d.m.v. gesprekken een beeld te vormen van de uitdagingen waar Borne en zijn gemeenteraad voor staat. Ik heb uw overdrachtsdossier bekeken, verkiezingsprogramma's bekeken. Ik heb een uur gesproken met de burgemeester; hij heeft mij zijn reflecties gegeven, ik heb natuurlijk het duidingsdebat gevolgd en een uitgebreid gesprek gehad met griffie en bestuursondersteuning over vooral de werkwijze, de staat van de ambtelijke organisatie, de verhouding burger-raad-college-ambtenaar en de kansen en mogelijkheden om als raad ook meer aan de voorkant aan het stuur te gaan zitten. Ik heb natuurlijk de Borneboeit-app geïnstalleerd, Tubantia gevolgd, een wandelingetje door de historische kern gemaakt, me vergaapt aan het Kulturhus en me verwonderd over de snelle ontwikkeling van Bornsche Maten. Ik heb wat oude kennissen gebeld en gemaild om de sfeer te proeven.

Mijn waarneming tot nu toe

U heeft goud in handen: een sterke sociale basis, mooi ondernemersklimaat, scoort goed op brede welvaart, ambitie om naar 30.000 te groeien, geen grote discussies over herindeling, zelfstandigheid.

U heeft een paar mooie projecten in gang gezet. Samenwerkingsbereid ook naar de grote opgaven in de regio. Ik zie vrolijkheid en activiteit op straat, werd zelfs aangesproken over mijn gevecht met een parapluie. Ik kan me goed voorstellen dat mensen tegen mij zeggen dat het hier fijn leven, wonen en recreëren is. In een groene, gemoedelijke maar wel ondernemende omgeving. Dit alles vraagt om een zelfbewuste, eensgezinde, op bestuurskracht gerichte raad en college. Passend bij de ambities.
Dus kansen te over om uw inwoners te laten zien dat u er voor hen bent. Als ik dan de reflecties over het verleden, het duidingsdebat en het algemene beeld op me laat inwerken dan is er groot onderhoud nodig. En dat klonk ook heel erg door in het duidingsdebat. Er is behoefte aan openheid, transparantie, samenwerking en vertrouwen. Daar zijn de gesprekken over gegaan.

De opdracht

Dat is ook de opdracht die u mij gegeven heeft. Kort samengevat: ga op zoek naar vertrouwen, samenwerking, openheid en transparantie, zeg maar cultuur en structuur. En als we daar een modus voor gevonden hebben wat zijn dan de ambities, maatschappelijke opgaves en uitdagingen voor Borne, als gemeente maar ook voor de werkwijze van de raad passend bij die ambities. En wie wilt u dan als raad, als fracties de opdracht geven om die ambities en opgaves uit te werken, welk college is daarvoor nodig. Voor we die puzzels leggen leek het mij goed om met u na te gaan welk groot onderhoud nodig is.

Werkwijze

In dit document is vrij nauwgezet een opsomming gegeven van de werkwijze die gevolgd is. Daar past een persoonlijke noot bij. Ik ben diep onder de indruk van de steun die ik uit uw organisatie ondervonden heb, zowel de griffie als de bestuursondersteuning. Wees zuinig en trots op zulke mensen. Een speciaal woord van dank in dit verband voor Odette Haandrikman. Op alle mogelijke en vooral onmogelijk tijden was zij een betrouwbare vraagbaak en het is mede aan haar te danken dat we tempo konden maken. Een tweede woord van dank richt ik aan de gesprekspartners van de diverse fracties. U ging goed voorbereid het gesprek in, was compleet in uw opvattingen en zonder uitzondering kan ik terugkijken op plezierige en complete gesprekken. Tweede verdiepende gesprekken zijn in dit stadium van mijn kant dan op dit moment ook niet nodig.

Openheid

De gesprekken hebben in volstrekte openheid plaatsgevonden en ik kon op alle vragen antwoorden krijgen; naar mijn idee ook eerlijke en betrokken antwoorden. Ik vond het best een spannende klus om aan te beginnen: je hebt een bepaald beeld opgebouwd en hoe passen de gesprekken in dat beeld, hoe verlopen ze, hoe zit iedereen in de wedstrijd. Vandaar dat ik alle deelnemers wil complimenteren en danken voor hun openheid, respectvolle en eerlijke antwoorden en ook voor hun ontspannen houding. Het bewijs daarvoor werd al direct geleverd dat niemand bezwaar heeft tegen openbaarmaking van de gespreksverslagen. Er zijn naderhand door u relatief weinig correcties aangebracht. Dat maakte de gesprekken tot een plezierig en soms zelfs vrolijke bezigheid. Mijn eerste en wat persoonlijk getinte advies is dan ook: probeer die openheid, respect en humor naar elkaar vast te houden. Ik weet hoe moeilijk dat soms is, ik ben zelf een volbloed-Achterhoeker, maar zeg eens vaker waar het op staat en wat je bedoelt. U zou het zichzelf, anderen en ook de mensen buiten zoveel makkelijker maken als u wat directer was. Wat zou het mooi zijn als u in plaats van *“er zijn dingen gebeurd die…”* man en paard noemt. Wat zou het mooi zijn als de heer Velten gewoon gezegd had *”ik word commissielid, omdat ik dan ook met de gesprekken met de (in)formateur kan meedoen*" en wat zou het mooi zijn als de heer Graafhuis niet zou zeggen *”ik heb wel een vermoeden”,* maar dat vermoeden gewoon uitspreekt. Of dat de GroenLinks/PvdA-fractie niet van die stevige woorden nodig heeft om gewoon uit te leggen dat ze graag om interne redenen ook iemand van GroenLinks aan tafel zouden hebben. Ik ben ervan overtuigd dat u dan gewoon oplossingen voor de wensen zou kunnen vinden. Tijdens de gesprekken heb ik gemerkt dat daar bij u ook echt wel de bereidheid is, maar dat dat gewoon alertheid en oefening vraagt.

De onderwerpen

Zoals u in de verslagen kunt lezen heb ik steeds langs de lijn van drie (groepen) van onderwerpen de gesprekken gevoerd.

1. Ten eerste heb ik alle deelnemers gevraagd te reflecteren op de afgelopen periode, de eigen rol daarin, het duidingsdebat en huiselijk gezegd 'wie moet er wie nog eens een kop koffie gaan drinken'. Mijn conclusie is dat vanaf de vorming van de coalitie (die zich hoofdzakelijk vond op het dossier Verbindingsweg) in 2018 er kleine en soms grote verschillen van inzicht en stijl ontstaan zijn die -ook door bijvoorbeeld wisselingen in wethouders en burgemeester-posten- maar steeds niet konden worden weggenomen. Het gebrek aan contact in de coronaperiode heeft daar zeker aan bijgedragen. Wellicht was er bij meerderen meer sprake van onmacht dan van onwil. Het is opvallend dat -tot in het duidingsdebat toe- de lezingen over de gebeurtenissen van "28 september", toen eigenlijk de ophoping van de irritaties culmineerden, behoorlijk verschillend zijn en soms ook wisselend. Sommigen van u denken dat de echte achtergronden nooit naar boven zullen komen, accepteren dat en willen een punt zetten. En de blik vooruit richten. Vooral de hoofdrolspelers GB90, CDA en ook in mindere mate GL/PvdA willen het hier nog wel verder over hebben met als doel de lucht verder te klaren.

   Bij u allen bestaat veel waardering hoe GB90 dit informatieproces heeft aangepakt (op een in de ogen van m.n. GL/PvdA enkele "schoonheidsfoutjes" na); dat wijst op veranderingsgezindheid en openheid. Er bestaat ook zonder uitzondering respect voor de wijze hoe de CDA-fractie de hand heeft uitgestoken (m.n. naar haar huidige coalitiepartners) door tijdens het duidingsdebat met excuses voor haar handelen te komen. Dat betekent dat u allen mogelijkheden ziet om -ook door de instroom van een groot aantal nieuwe mensen- het verleden achter u te laten en het oog te richten op samenwerking nu en in de toekomst. Iedereen wil daar aan bijdragen. Dat is toch kansrijk?

2. Ten tweede heb ik gevraagd of u wilt aangeven of het zou helpen een gezamenlijke lijst van onderwerpen te maken die de komende tijd aan snee moeten komen en waar een ieder z'n inbreng in kan leveren, om zo uitdrukking te geven aan de wil tot samenwerking. En welke urgente en belangrijke maatschappelijke opgaven daarop zouden moeten staan. U bent daarover behoorlijk eensgezind. Woningbouw, energietransitie en -armoede, duurzaamheid én het contact met de inwoners/participatie worden wel het meest genoemd. En u wilt allemaal stappen maken in een betere structuur, meer dualisme, betere onderlinge verhoudingen door aandacht te schenken aan cultuuraspecten. Daarbij wilt u zeker ook de toekomstige wethouders betrekken en de voorzitter van college en raad, de burgemeester. U ziet in zo'n set van afspraken en lijst van onderwerpen een mooie start voor samenwerking, Natuurlijk hebben we geconstateerd dat de invulling van de aangedragen onderwerpen in de uitvoering verschillend zal zijn. Diverse politieke partijen leggen nu eenmaal andere accenten als het gaat om woningbouw, duurzaamheid. De een wil meer sociale woningbouw, de ander wil naast de (vanuit de RES) verplichte duurzame opwek ook meer aandacht voor energiebesparing. Geen van u ziet daar enorme onoverbrugbare meningsverschillen over ontstaan. Bovendien is de uitwerking van deze majeure onderwerpen natuurlijk onderwerp van politiek debat in de loop van de raadsperiode. Zonder uitzondering wilt u dat dat politieke debat beter en eerder voorbereid wordt. Ik heb geen heel uitgesproken tegenstand tegen het BOB-principe gehoord. U wilt wel dat dit afgestoft wordt, nieuwe inkleuring krijgt, maar ook dat vanuit het college in een eerder stadium informatie gedeeld wordt.

3. Ten derde heb ik u gevraagd hoe u de collegevorming voor u ziet. Mocht het ter sprake komen heeft u dan geschikte wethouderskandidaten en is het voor u een bezwaar om de vraag naar de personele invulling van het college ook mede te laten bepalen door de onderwerpen en prioritering die op zo'n richtinggevende raadsagenda komen te staan. Zonder uitzondering bent u zich er van bewust dat wanneer gekozen wordt voor een werkwijze waarin eerst een richtinggevende set afspraken gemaakt wordt dat dan de invulling van de wethoudersposten op dit moment nog even moet wachten. De meeste fracties hebben wel aangegeven dat zij capabele kandidaten op het oog hebben, soms op verschillende terreinen en werpen geen blokkades op tegen deelname van welke partij dan ook. Daarbij willen m.n. GB90 en GL/PvdA wel helderheid hebben over de positie en richting van m.n. Borne Nu. Wel

spreken sommige fracties wat wenselijke randvoorwaarden uit. Zo vindt de VVD het van belang dat het college binding heeft met partijen die landelijk of provinciaal actief zijn, zou D66 het wel goed vinden als de wethouders niet uit kringen van de raad zouden komen en vindt GB90 het van belang dat wethouders een Bornse binding hebben. Echter u bent het ook eens met de stelling dat bevlogenheid, trekkracht, samenwerkingsgerichtheid en inhoudelijke affiniteit belangrijke elementen in een profiel zijn.

4. Tijdens de gesprekken bleek dat vooral bij GB90 “het op de man spelen” richting hun wethouder nog steeds diep zit. En dat dat ook beschadigingen heeft veroorzaakt. Daarom heb ik op eigen initiatief contact gezocht met Michel Kotteman om na te gaan hoe hij kijkt naar de persoonlijke aanvallen en ervaren beschadigingen. Uit dat gesprek is gebleken dat de heer Kotteman daar persoonlijk geen last meer van zegt te (willen) hebben.

Mijn advies

Ik proef een brede wil en bereidheid om een streep onder het verleden te zetten, nieuwe raadsleden niet te belasten met oude ruzies, de blik gericht te houden op de -niet geringe- belangrijke en urgente uitdagingen en daar ook een passende vorm van samenwerking, waarbij de gehele raad meedoet, na te streven. Bij sommigen is nog een behoefte om een nadere duiding en verklaring te geven of te krijgen over de aanloop naar en gebeurtenissen op 28 september 2021 en de nasleep daarvan.

Dat brengt mij tot het volgende advies:

a. Ga voort op de weg van opbouwen van vertrouwen, openheid en gerichtheid op de aanpak van belangrijke en urgente problemen. Accepteer dat de gebeurtenissen rond en op 28 september hun eigen waarheid kennen en neem als huidige coalitiepartijen 1 keer de gelegenheid om elkaar uit te leggen waarom je gehandeld hebt zoals je gehandeld hebt, accepteer en neem als uitgangspunt de excuses en de erkenning van de CDA-fractie dat dat anders had gemoeten. Voer dat gesprek in eerste instantie tussen de betrokkenen van de huidige coalitiepartijen, maar sta er voor open wanneer een raadslid vanuit de vorige raadsperiode hier ook aan wil deelnemen. Voer dit **gesprek in vertrouwelijke en informele sfeer en breng wel naar buiten wat het resultaat voor de toekomst is**. Vraag daarbij een onafhankelijk, niet bij de Bornse politiek betrokken gespreksleider. Organiseer dit in een bestek van 2 weken.

b. **Organiseer voor de hele raad een samenwerkingsbijeenkomst**. Wat is er nu nodig om -los van de casuïstiek uit het verleden- met elkaar de komende vier jaren samen te werken, elkaar wat te gunnen, helder te zijn over je eigen en andermans bedoelingen, te werken vanuit openheid en transparantie, zonder de politieke wensen en verlangens uit het oog te verliezen. Formuleer een aantal leidende principes die als kapstok voor de komende vier jaren fungeren. Vraag daarvoor een onafhankelijke procesbegeleider. Betrek hier ook de voorzitter van de raad bij. Neem waar mogelijk en nodig deze leidende principes op in de profielschets van de wethouders. En in het richtinggevend raadsprogramma-document (zie onder c) Organiseer dit in een bestek van 2 weken.

c. **Stel met alle fracties een richtinggevend raadsprogramma op hoofdlijnen op**. Inhoudelijk gebaseerd op de door u belangrijke en urgent benoemde uitdagingen. Voor wat betreft de structuur van uw werk gebaseerd op het BOB-model en voor wat betreft de cultuur op de geformuleerde leidende principes. Betrek daarbij de gegevens uit het overdrachtsdocument, de in bewerking zijn termijnagenda en de financiële gegevens zoals die worden aangeleverd voor 21 april. Breng focus en prioritering aan en vergeet niet de organisatie bij de concept-uitkomsten te betrekken en op capaciteit en financiële gevolgen te laten toetsen. Betrek/Informeer ook de burgemeester in verband met zijn portefeuille. Vraag hiervoor een onafhankelijk procesbegeleider. Streef naar hooguit twee dagen of vier dagdelen. Vaardig per fractie twee mensen af (geen afspiegeling van de grootte van de fractie) en werk in inhoudelijke (programma-gestuurde) samengestelde werkgroepjes divers samengesteld. Neem hiervoor drie weken. Stel dit richtinggevend raadsprogramma vast in een openbare raadsvergadering.

d. **Stel een profiel voor de wethouders op,** op grond van de uitkomsten genoemd onder a.(vertrouwen), b. (o.a. profiel), c.(kennis, werkwijze en affiniteit met de inhoud) met de informatie uit het overdrachtsdocument, de verkiezingsprogramma's, de verkiezingsuitslag. Onderzoek welke betrokken en deskundige wethouders voor welk beleidsterrein/portefeuille beschikbaar zijn en geschikt geacht worden gezamenlijk een betrokken, deskundig en college te vormen geschraagd op een duurzame en stabiele samenwerking in de raad. De opdracht is dan tevens een of meerdere formateurs aan te wijzen die de personele invulling ter hand gaat/gaan nemen. Zorg dat deze informatie klaar is vier weken na nu.

Tot slot

Ik heb met bijzonder veel plezier aan deze opdracht gewerkt. Vind het altijd weer inspirerend als ik betrokken, bevlogen en positieve mensen zie die bereid zijn de enorm veeleisende taak van raadslid op zich te nemen en het goede willen voor hun eigen gemeente. Die hun nek willen uitsteken voor de publieke zaak. En u heeft ze en bent dat. Ik heb veel positieve en ook nieuwe ideeën en elan gehoord en de wil om er iets van te maken. Vergeet niet dat het ook allemaal nog leuk en plezierig werken moet blijven. De elementen voor een succesvolle samenwerking liggen er. Verslons ze niet maar pak ze ten volle op en zorg voor onderhoud hiervan. Blijf niet hangen in het verleden maar ga er voor. Neem het advies van Normaal ter harte:

Ut wordt tied daw weer es goat dansen!

Bijlagen: gespreksverslagen fracties

Bijlage 1: Fractie GB90

Gespreksverslag 8 april 2022

9:00 – 10.30u	**GB90**	**Karin Scholten** **Rose Headley**

Informateur: **Joop Wikkerink**
Bestuursondersteuning: **Odette Haandrikman**

Gespreksverslag: status definitief

Kennismaking en beeld door de fractie van de eigen fractie:
Bij GB90 bestaat de kopgroep uit 8 leden. Er zijn verschillende specialismen aanwezig in de fractie, o.a. op het gebied van energie, sociaal, duurzaamheid, participatie, omgevingswet, onderwijs. De basis is vooral het duurzaam en sociaal. Er zijn drie nieuwe raadsleden aangetreden na de gemeenteraadsverkiezingen. Daarnaast zijn er 3 commissieleden. De fractie is blij met de samenstelling in de fractie, vanwege de mix met ervaren en nieuwe raadsleden en de diversiteit op inhoud en deskundigheid. Er wordt aangegeven dat er bevlogenheid in de groep zit. De woordvoerder is trots op deze groep mensen.

Waarneming van de informateur:
➔ Bijlage waarneming met de vragen en gespreksonderwerpen van de informateur
Toegevoegde waarneming vanuit de fractie: in Borne is er een hele loyale organisatie. Het is ook een kleine organisatie met veel op het bordje. De fractie spreekt zorgen uit over hoe er steeds meer op het bordje van de organisatie komt (bijvoorbeeld in de verantwoording. Er staat veel op de planning. Belangrijk is hoe er wordt geprioriteerd. Er zijn in de afgelopen jaren ook dingen gebeurd, die de organisatie niet heeft verdiend.

Terugblik en vooruitblik
Vier jaar geleden is de raad gestart als een raad die samen werkte en een college dat er zat voor Borne. In 2018, na de vorige gemeenteraadsverkiezingen, was de collegevorming redelijk gemakkelijk te doen doordat de wethouders wel door wilden en door het onderwerp Verbindingsweg.
In de laatste twee jaren is er een behoorlijke coalitie- oppositie sfeer ontstaan. GB90 heeft daarbij een aantal overwegingen (niet in een bepaalde volgorde):

- De tekorten die ontstaan zijn/financiële beeld;
- De coronaperiode en het digitale vergaderen waardoor er minder persoonlijk contact was;
- Wisseling in het voorzitterschap van de VVD-fractie waardoor de richting meer ging in explicietere verhouding coalitie – oppositie;
- Een nieuwe wethouder bij het CDA, wat heeft geleid tot reuring in verhouding raad – college en binnen het college;
- De verandering in burgemeester, die nieuw was en vorig jaar minder grip had op wat er ontstond in de raad maar ook op wat er ontstond binnen het college.

Gevolg van de dynamiek die ontstond was onder andere dat er uiteindelijk soms meer vertrouwen ontstond in de relatie met de oppositie dan binnen de coalitie zelf. Inhoudelijke standpunten en persoonlijke zaken zijn door elkaar gaan lopen en in de laatste twee jaar ging het steeds minder over de inhoud. De raadsvergadering van 28 september 2021 is een voorbeeld van die dynamiek. Het debat over heropening Maria Mediatrix als Azielzoekerscentrum (AZC) had een prima spannend inhoudelijk debat kunnen worden.

Namens ‘de coalitie’ werd verzocht om het agendapunt van de agenda van de raad te halen, de oppositie was woest, maar GB90 ook. Het debat werd monddood gemaakt in plaats van dat er tijdens het debat een amendement kon worden ingediend. Motivatie CDA is nog steeds niet duidelijk. Afgelopen week werd in het duidingsdebat door het CDA hiervoor excuses aangeboden. Daarmee is er weer een opening ontstaan en dat wordt door GB90 gewaardeerd.

De vertrouwenskwestie zit dieper. Het onderwerp herontwikkeling Maria Mediatrix bevatte ook veel verschillende belangen, die voor de GB90 fractie niet duidelijk waren en zijn en hierbij werd echt op de persoon (wethouder) gespeeld. Het zelfde geldt voor ‘t Wooldrik.
GB90 vindt het belangrijk om een discussie breder te trekken, voldoende tijd voor beeldvorming en een inhoudelijk debat. In deze coalitie was onze fractie hard bezig om de coalitiepartijen voor een fout te behoeden; b.v. sloop van Maria Mediatrix zonder een goed plan. GB90 wilde ‘tijd kopen’ door met het oorspronkelijke CDA en BN een amendement aan te passen omdat het onduidelijk was of een oppositiepartij wellicht mee zou stemmen met het amendement koop-sloop van het CDA en BorneNu en er daarmee geen weg terug was. Als we naar onszelf kijken, hadden we af en toe even stil moeten staan en reflecteren op onze eigen standpunten en die inbrengen. En daarbij ook durven vertrouwen op andere (oppositie)partijen in de raad. Terugkijkend hebben we te lang ‘braaf’ meegedaan, dat is voor ons een leerpunt.

Eerder kwam ‘coalitie-oppositie’ niet voor in ons vocabulaire. Dat hebben we wel in de afgelopen twee jaren wel geleerd. De oppositie verwijt coalitie blokvorming maar er werd ook driftig oppositiepolitiek als blok bedreven. Veel moties van treurnis en wantrouwen, tegenstemmen met begroting zonder alternatief.

Deze periode heeft impact gehad en daarom willen we ook bij deze (in)formatieronde weten wie we erbij hebben en met wie we gaan samenwerken. Daarom hebben we ook de keuze gemaakt om bij deze (in)formatieronde alleen met raads- en commissieleden te willen spreken, als een eerste commitment voor de komende jaren. GroenLinks-PvdA hadden daar een andere verwachting bij, maar het gaat ons om spreken met de mensen die de komende jaren in de debatten en werkwijze meedoen. Zo hebben we dat ook proberen uit te leggen in het duidingsdebat.

Reflectie op duidingsdebat

Kunt u reflecteren op het duidingsdebat? Inhoudelijk, vorm, sfeer, uitkomst?
Afgelopen dinsdag zijn excuses aangeboden door het CDA en de huidige fractievoorzitter, dat geeft ons vertrouwen. Vertrouwen dat de persoonlijke aanvallen van het CDA achterwege blijven moet nog groeien. Borne Nu (BN) (fractie en wethouder) volgde het CDA om onduidelijke redenen. Dat baart ons ook zorgen.

De woorden vertrouwen, samenwerking, openheid en transparantie werden door velen herhaaldelijk genoemd. Welke kwesties moeten nog worden opgeruimd, uitgesproken en wat is daarbij uw eigen rol en die van uw fractie. Wat heeft u in de aanbieding. Met wie zou u een kop koffie moeten of willen drinken om een vertrouwensbasis te leggen.

Volgens GB90 gaat het in de (in-)formatieronde en de komende jaren om een aantal dingen, onder andere het hebben van vertrouwen in personen en of je met een club kunt samenwerken als partner. Ook gaat het om hoe die club onderling is georganiseerd en of dat stabiel is en hoe zij samenwerken.
Bijvoorbeeld bij Borne Nu was niet iedereen aanwezig bij de kennismakingsbijeenkomst (2 daagse met de nieuwe raad) en hebben we niet nader kennisgemaakt. We willen wel graag de verbinding aangaan. De vraag is nu of de wisseling in de raadsfractie zich ook verder vertaalt in hun werkwijze en hun inhoudelijke standpunten. We lijken een andere werkwijze te hebben, zoals de afbeelding op hun website tegen windmolens. Wij spreken ons liever uit op basis van argumenten dan op deze manier. We vinden inhoud, daadkracht en dualisme belangrijk en dat zoeken we in onze partner(s). Ook willen we mensen die wat inbrengen, verbinding zoeken en samen willen werken, dan vinden we het ook belangrijk dat er tijdens de kennismaking contact wordt gelegd. We letten op wie de verbinding met elkaar zoekt.

Proces en inhoud

Wat moet er gebeuren in werkwijze, structuur, persoonlijke verhouding? Of meteen naar de inhoud?

Met het CDA is het goed om die kop koffie te drinken als eerste stap. Eerst klein om te bespreken wat er is gebeurd (alle kaarten op tafel) en vandaar de ruimte benutten om de toekomst bespreken. Daarna zouden we met de twee voltallige fracties een en ander toekomstgericht uit kunnen spreken naar elkaar. Belangrijk om deze reflectie te doen en voor altijd opruimen, met name vanwege de persoonlijke reactie van de eerdere fractievoorzitter en vanuit college naar de wethouder GB90, dat was niet verdiend. Deze manier van handelen op de persoon heeft ook impact op Borne en de ambtelijke organisatie. BorneNu heeft hierin ook een rol gespeeld.

Gedeelde thema's en uitdagingen, wat zijn de grotere vraagstukken tbv eenheid in de raad:
Hebben ook samenhang met elkaar.

- Kansenongelijkheid, alle economische problemen, nu al kijken en voorsorteren (linkje met energiearmoede)
- Wonen, tekort aan woningen en doorstroom en de kansen die er liggen, op de bal en keuzes maken
- Energietransities, toetsingskader wordt telkens uitgesteld, er ligt nu een RES boekwerkje met mooie beloftes maar gemeenten maken terugtrekkende beweging, de coherentie en sturing in Twente is lastig. We weten wat we te doen hebben, maar er zijn nog weinig stappen. Wellicht dat we meer op wijkniveau moeten gaan organiseren met stevige participatieondersteuning, er is meer tijd en skills nodig om een wijk mee te nemen en te zorgen dat het in beweging komt. Ondanks verschillen moeten er zaken daadkrachtig worden opgepakt.

Ook zijn de volgende zaken van belang:

- Het is belangrijk dat inzicht komt in de financiële positie, weten hoever je kunt gaan.
- Samenwerking, we hebben geen groot buitengebied en moeten voor de energietransitie samenwerken met andere gemeenten. Het is niet strategisch andere gemeenten (met veel buitengebied) tegen te gaan werken. Ga bovenregionaal samenwerken. Opslag van energie wordt ook een ding. Misschien kan Borne daarin een rol spelen. Regionale samenwerking, inhoudelijke en visionaire wethouder, die dat in beweging kan brengen, van wie die wethouder ook is.
- Kansenongelijkheid, verwacht wordt dat tot 2025 meer Wmo-aanvragen worden verwacht, daar moeten we wat mee. We zijn blij met de samenstelling in de VVD in relatie tot deskundigheid van het Sociaal Domein in de raad.

Afsprakenlijst / raadsprogramma raad – gezamenlijkheid? Inhoudelijk of procesmatig?
Procesmatig in ieder geval. Bijvoorbeeld een onderwerp als de wonen, dat mag je als raad niet laten liggen en moet in het raadsprogramma worden genoemd, maar welke keuzes je daar vervolgens in maakt, dat is onderdeel van het dan te organiseren proces en de uitkomst daarvan. Concrete punten/afspraken wel benoemen, anders blijf je hete aardappels voor je uit schuiven.
Het biedt ook kansen om bepaalde gezamenlijke thema's te benoemen en aan te geven hoe we het proces voor ogen hebben en welke tijd er voor de raad nodig is. We moeten de BOB werkwijze (werkwijze vergaderen, Beeldvorming, Oordeelsvorming en Besluitvorming) meer uitwerken. Er zitten in de raad hierin wel verschillen hoe mensen daarmee om willen gaan. Daar moeten we het over hebben zodat er gezamenlijke richting ontstaat.

Deze (in)formatieronde willen we blanco beginnen en met elkaar met 4 a 5 grote thema's benoemen en wat we daarbij gezamenlijk belangrijk vinden. Ook onderdelen waar we het nog niet over eens zijn, maar dan benoemen hoe we het willen aanpakken en dan de inhoud ter zijner tijd tijdens de werkwijze en het debat helder maken. Dan kan op dat moment op de inhoud wel een coalitie worden gevonden. Misschien kunnen we de kapstok dan een raadsagenda noemen, waarbij wordt opgenomen welke onderwerpen op welke wijze aan de orde komen.
Nu is het zo dat de raadsagenda de raad overkomt, we willen ook meer afstemming over de planning, de ambitie, focus op een aantal onderwerpen. Dat betekent wellicht ook dat andere zaken later of op een

andere manier worden behandeld door de raad. Dit moet in goed overleg met het college en de ambtenaren tot stand komen.
GB90 heeft gepleit voor lange termijn of bestuursagenda, niet iedereen in de raad weet wat we hiermee bedoelen. Hierover overeenstemming krijgen, gelijke speelveld creëren en dan kan in het te volgen proces de inhoud later wel bediscussieerd worden. Meer tijd voor en focus op relevante onderwerpen (Woonvisie) en minder op minder relevante onderwerpen (tkn stukken).

Op wonen en kansenongelijkheid zien we brede consensus in de raad.
Armoedekansenbeleid en dat iedereen mee kan doen is geen punt van discussie in onze raad.
Met de VVD kan vast overeenstemming worden gevonden over kansenongelijkheid (wellicht andere term kiezen) gezien de samenstelling en inhoud fractie.
Kansen bieden leidt uiteindelijk tot minder kosten. We verwachten elkaar hierin wel te vinden.
Transformatie van de sociaal domein basis is belangrijk. Binnen afdeling is de basis meer op orde, maar nog steeds wel smal en er is veel te ontwikkelen.
We willen gas geven met de energietransitie, bredere inhoudelijke kennis delen.
Er mag een kleinschalige AZC komen, we geloven niet in het grootschalige, maar kleiner en behapbaar voor de schaal van Borne.

Randvoorwaarden:
- Financieel gezond is de basis of fundament;
- Communicatie naar burgers is belangrijk en dat moet veranderen – we willen helder en tijdige communicatie;
- Inwonerbetrokkenheid vergroten;
- Herstel van vertrouwen.
- We willen een raadsagenda, benoemen waar we het met elkaar over eens zijn en welke concrete stappen we gaan zetten. Ook benoemen waar we het nog niet met elkaar over eens zijn. Inzake b.v. energietransitie willen we geen discussie over schijnoplossingen.

Breekpunten
GB90 heeft geen breekpunten.

Adviesrichting
We hebben geen grote haast, maar willen ook niet als laatste eindigen, het moet geen halfjaar duren. GB90 wil het op andere manier doen dan hoe het eerder ging en dat kost wat tijd. Wel eerst hier en daar koffie drinken. We wilden dat tot nu nog niet, maar het is wel nodig. Niet opleggen, maar we hebben wel mensen gemist in dat introductieweekend. Het introductieweekend was goed, nu vasthouden in volgende stappen.

We zijn benieuwd welke fracties mee willen doen aan een raadsagenda. We verwachten dat een aantal constructieve partijen dit samen willen oppakken. In 2019 hebben we een bijeenkomst (op een zaterdag) gehad toen we 6 urgente thema's met elkaar hebben besproken en in een uur per thema hadden we de koers bepaald doordat we met elkaar praatte. Iedereen moet dan wel aanwezig zijn, waarbij verhoudingsgewijs de zetels in de gemeenteraad mee kan wegen. Dan kunnen we zoeken naar een overeenkomst en dan kunnen we praten over het WAT voor de raadsagenda. HOE is aan college. Aan het eind van de dag kun je een heel eind zijn.
Daarbij ook een andere werkwijze in de raad afspreken (zoals startnotities en invulling BOB in de raad). Nu wel blanco beginnen en niet al zinnen vanuit allerlei verkiezingsprogramma's opnemen. Benoemen waar we het over eens zijn en waarover niet en hoe dat eruit ziet.

We willen zo'n dag eerst werken aan het vertrouwen, tevens een lijst opstellen met inhoudelijke punten (hoofdthema's) waarin gezamenlijke afspraken worden gemaakt en daarna kijken naar de geschikte fracties. Wanneer we het eens zijn op de hoofdthema's dan willen we de best passende wethouder op die thema's. Belangrijk is een sterk college, voldoende dualistisch, die je niet voor de voeten loopt maar wel open staat voor inbreng en suggesties, goede samenwerking en als team functioneert, een Borns college

dat niet (persé) herkenbaar is aan de fracties. Voor de wethouder is inhoudelijke kennis op één van die thema's, proactief, bevlogen en gericht op (regionale en verdere) samenwerking.
Niet hele overheersende wethouders maar samenwerkingsgericht. We hebben eventueel 2 à 3 deskundige mensen, met een goed profiel als wethouder, klaar staan. Liefst als raad samen een profiel opstellen (een sollicitatie zal menigeen te ver gaan) en zoeken naar een wethouder met kwaliteit en neutraliteit voor Borne, openheid en dualistisch.

Afsluitend:
Natuurlijk denken wij ook wel in coalities c.q. collegevorming, gebaseerd op wat we tot nu toe weten. We zijn nog niet zo ver om meteen al in coalities te denken, maar aandachtspunt is een stabiel samenwerkend college. We willen ons eerst richten op een raadsprogramma. Ook zul je binnen coalitieverband zaken concreet en helder moeten afspreken (m.n. over verschillen) omdat je anders de 'hete aardappels' naar voren blijft schuiven. Daarin kijkt GB90 wel naar die partijen waarvan we verwachten dat we verschillen kunnen gaan overbruggen.

Bijlage 2: Fractie GL – PvdA

Gespreksverslag 8 april 2022

10:30 – 12:00	**GL-PvdA**	**Marja Zandjans** **Jan de Vries**

Informateur: **Joop Wikkerink**
Bestuursondersteuning: **Odette Haandrikman**

Gespreksverslag: status definitief

Kennismaking en beeld door de fractie van de eigen fractie:
2 mensen in de raad (2 jaar en 4 jaar), 3 commissieleden. GL en PvdA is één fractie en is echt geïntegreerd, een ieder een eigen cultuur en eerdere discussies in openheid en veiligheid gedaan en daardoor zijn we meer naar elkaar toegegroeid, diverse samenstelling lijst. Onze fractie is constructief in samenwerking, kan functioneel boos zijn.

Waarneming van de informateur wordt gedeeld
➔ Bijlage waarneming met de vragen en gespreksonderwerpen van de informateur

Terugblik en vooruitblik
Het laatste jaar is de sfeer in negatieve zin versterkt door de komende verkiezingen. Ook hebben we reacties uit Borne gekregen dat we zo niet in de media willen komen. Het heeft impact op verkiezingsuitslag gehad. Achterban zegt soms we zijn te lief en constructief. Zijn we ook, maar we zijn ook kritisch op de inhoud en verschil van mening en dat in openheid kunnen bespreken. We hadden wel gehoopt dat we één zetel extra zouden krijgen, maar gezien de landelijke ontwikkeling moeten we niet ontevreden zijn.

Er is geen grote aardverschuiving in de raad gekomen. Verschillen van inzicht binnen de coalitie hoorde je niet, maar voelde je wel. Misschien daar wel meer verschillen dan coalitie-oppositie en binnen de oppositie.

De fractie GroenLinks-Pvda (GL-Pvda) ervaarde de laatste tijd wel een bepaalde ontwikkeling met een andere sfeer. Het is meer op de persoon af en dat willen we niet. Borne is een mooie gemeente en dat willen we koesteren. De discussies werden niet goed aangegaan, er waren veel monologen, maar geen

goede discussies onderling. Er was een spervuur aan vragen naar het college en vervolgens werd er een (coalitie-)besluit genomen. Er is meer uit te halen. Een andere houding is wel moeilijk. Waarom niet gewoon zeggen hoe je er op dat moment in staat, meer onderbouwen en luisteren naar elkaar.
In de raadsvergadering van 28 september 2021 escaleerde het, bij de hele raad was een schrikreactie te zien. Een deel van de oppositie ging weg. Er is geprobeerd om op één lijn te komen. 28 september is een deuk in vertrouwen ontstaan en er zijn pogingen gedaan om het vertrouwen te herstellen, maar het is nu nog broos.
De belofte over het AZC/Maria Mediatrix en opvang was verbroken en mensen werden wantrouwend naar politiek en ook politiek onderling. We moeten meer luisteren naar het verhaal en op zoek gaan naar wat ergens achter zit, dat meenemen in het debat in de raad.
Je voelde verschil van inzichten in de coalitie, alsof er wat anders wordt gedacht dan gezegd.
Samenwerking moet voorop staan en de intentie er samen voor te gaan. Voor een aantal zal eerst koffie drinken belangrijk zijn.

De rol van de fractie naar de toekomst toe?
Goede voorbeeld geven, daarmee beginnen. Sfeer kan ontstaan dat mensen ook aanspreken wanneer het spannend wordt, cultuurverandering, kan wel spannend worden. Lukt het niet dan reflecteren in plaats van afrekenen. De veiligheid om dat te kunnen doen moeten we terug krijgen en daarbij moeten we met respect voor elkaar een verschil van mening kunnen hebben. Verschil op de inhoud zonder dat iemand als persoon daarop wordt afgerekend. Soms zijn we overdonderd om er op dat moment wat van te zeggen. Willen we wel beter/meer gaan doen.

Reflectie op duidingsdebat
Kunt u reflecteren op het duidingsdebat? Inhoudelijk, vorm, sfeer, uitkomst?
Uitwisselingen van de verklaringen tijdens het duidingsdebat is positief ervaren door GL-PvdA. Maar nu het doen. Het krijgt vaak geen vervolg in acties en het wordt niet opgepakt. Visie hebben we wel, maar geen uitvoering en implementatie, zo ook bij de raad. De intentie is er wel maar het is belangrijk om het ook in de praktijk vertalen.

Waartoe de scherpe reactie van PvdA/GL?
Martin Tikken is van GroenLinks. Marja Zandjans van PvdA. Daarom wilden we beide partijen/vertegenwoordigers graag laten deelnemen aan het gesprek met de informateur. Met de zinsnede ‘alleen commissie- en raadsleden’ was dat uitgesloten en dat snapten we niet. Antwoord werd niet aan onze fractie gegeven. Openheid en vertrouwen prima, maar deze uitkomst in de raad was wel jammer omdat het niet strookte met onze verwachting. Nadien wel samen uitgesproken. De motivatie snappen we wel, we hadden alleen een andere invulling voor de gesprekken. Dus de regel kwam ons gewoon niet goed uit.

De komende tijd eerst de inhoud in of toch eerst koffie drinken?
De vraag is of iedereen dat wel wil. Het introductieweekend was voor ons als fractie voldoende als investering.

Proces en inhoud
Wat moet er gebeuren in werkwijze, structuur, persoonlijke verhouding? Of meteen naar de inhoud?

We willen wel gaan voor een raadsakkoord met een aantal belangrijke punten en daar samen aan werken. Wij durven ook te zeggen dat we het even niet weten zodat we het daarover kunnen hebben. Jaren hadden wij als een soort dogma ‘wij zijn voor windmolens’. Dat is afgelopen tijd veranderd. Wij zijn nu niet tegen windmolens maar we hebben dit als dogma wel losgelaten omdat er zoveel meer informatie komt. Ontwikkelingen gaan zo snel, we zijn er niet meer zo stellig in en durven dat ook te zeggen.

De komende tijd beginnen met bestuurlijke verandering. Structuur en cultuur in tijd weg kunnen zetten door een bestuurlijke termijn agenda en dan aan de voorkant sturen op het proces en het meenemen van inwoners en raad.
We kunnen verkiezingsprogramma's op elkaar leggen en dan wordt een gezamenlijke dossier zichtbaar. Dan afspreken hoe willen we daar aan gaan werken.
We willen geen 19 wethouders, maar wel met 19 raadsleden bedenken hoe we dat gaan uitvoeren in de komende vier jaren. Vanuit die inhoud en werkwijze als raad bekijken welke wethouder dat zou kunnen uitvoeren gezien de opgave/thema's.

In het programma van GL-PvdA zitten actiepunten opgenomen. Je kunt op hoofdlijnen, maar maak het ook concreet waar het kan.

- Welke belangrijke onderwerpen zijn er raadsbreed
- Dan prioritering in raadsdebat en er open over praten. Hoe staan we erin als fractie en doorvragen en prioritering aanbrengen
- Dan langs deze lijn realiseren, naast de reguliere zaken die langskomen.

Hoe irt claimen actiepunten GL/PvdA?
Wilden laten zien dat we er over nagedacht hebben en ook dat het omgezet moet worden naar actiepunten. Niet om arrogant te zijn, dat is niet zo bedoeld. Theorie en praktijk moet samen lopen en doe het stapje voor stapje. Er is veel ambitie, maar gun elkaar ook tijd om het te implementeren.

Is de raad hier ook alert op?
We zijn erin tekort geschoten. Er wordt nu zo ad hoc opgepakt, we moeten er echt meer lijn inbrengen. Er waren toezeggingen dat het komt, maar het komt niet, maar ook geen bekendmaking dat het later komen. Bij het overdrachtsdossier zijn 15 thema's benoemd, hang daar acties met planning aan, maak er een projectplan van en hoe en wanneer er wie bij is betrokken en je kunt daar dan mee werken. Ook het dashboard sociaal domein en financieel is voor de komende tijd erg wenselijk.

Gedeelde thema's en uitdagingen, wat zijn de grotere vraagstukken:

- Wonen, moeten we het over hebben
- Energiearmoede (ook motie over ingediend), zien meer ongelijkheid, voorkomen aan de rand van de maatschappij laten komen,
- Sociaal domein
- Bomen (komt er maar niet van , 1 boom per inwoner)
- Duurzaamheidtransitie, in samenwerking met omgeving en regio

Hebben deze onderwerpen een gezamenlijk draagvlak?
Ja, met uitzondering van wellicht de energiearmoede, de VVD omdat er volgens hen al genoeg werd gedaan voor de minima binnen het Sociaal domein. Dit zijn zakelijke verschillen van inzicht en dat is prima. Dat beter dan vaag geformuleerd zodat iedereen erover eens is, maar het niets zegt.

Onderwerpen op de agenda, het hoe later als werkwijze?
Niet specifiek helemaal benoemen, maar wel een denkrichting meegeven waar het kan.
Bijvoorbeeld: Wonen: in Bornse Maten willen wij ook woningen voor starters (dat kost geld, maar er is behoefte aan , niet hoeveel en waar precies, maar we moeten het niet vergeten, over de uiteindelijk invulling dan discussie in de raad te voeren).
In kwetsbaarheid en openheid bespreken wat is het beste voor Borne waar je je in kunt vinden.
Denken wel dat het zo zou kunnen werken. Wil je vooruit in gezamenlijk of wil je de verschillen zichtbaar maken (dit laatste is niet goed voor Borne).

Breekpunten

Qua basis wel overeenstemming over thema's kunnen bereiken. Vorige keer was het breekpunt duidelijk, nu niet, volgens ons is alles onderhandelbaar.

Andere fracties?
Website Borne NU 'geen windmolens' op hun website, 2e pagina staat 'geen grote windmolens' dat moeten we dus te bespreken in hoe iedereen de grote thema's duidt en waar dan overeenstemming kan zijn.

Adviesrichting
We kunnen al wel aan de slag gaan met het werken aan vertrouwen en daarbij kijken of er gezamenlijke onderwerpen zijn, aangevuld met andere werkwijze wat uitmondt tot een raadsagenda of akkoord. Dan pas kijken welke mensen / poppetjes zouden hierbij passen om uit te voeren. Hoe kijken jullie hiernaar? Ga eerst dat raadsakkoord krijgen?
Is mijn droom wel. Als we met zijn allen een bestuurlijke vernieuwing willen dan moeten we het anders gaan doen, dit is één van de mogelijkheden. De nieuwe mensen willen dit en laten we ons dan ook begeleiden.

Collegevorming tzt en kandidaten:
Onze idealen passen bij een raadsakkoord. Bestuursverantwoordelijkheid kunnen we nemen, we hebben kandidaten.

Met iedereen een coalitie vormen of toch ook vragen?
In principe met iedereen. Indien een programma samen met de VVD dan moeten we nog wel samen praten. Borne Nu is nog onduidelijk welke kant het op gaat, dat is lastig. Wel eens naar gevraagd en over gesproken. Met de duiding van de fractievoorzitter is nog niets van te zeggen en dat is voor ons nog onduidelijk omdat we onvoldoende weten waar ze voor staan.

Afsluitend:
Positief gestemd nieuwe inbreng raad om voorzichtig naar bestuurlijke vernieuwing te gaan.
Koffie drinken met wat begeleiding om beter naar mekaar te luisteren, open in eigen bedoeling en constructiever naar gezamenlijk doel.

Bijlage 3. Fractie CDA

Gespreksverslag 8 april 2022

13:00 – 14:30	**CDA**	**Bo ter Braak** **Wouter Leushuis**

Informateur: **Joop Wikkerink**
Bestuursondersteuning: **Odette Haandrikman**

Gespreksverslag: status definitief

Kennismaking en beeld door de fractie van de eigen fractie:
Afgelopen periode zat het CDA in de coalitie. CDA omslag gemaakt na 11 jaar fractievoorzitter, nu gewisseld. De huidige fractievoorzitter was in de vorige periode raadslid.
Verkiezingsuitslag: in het afgelopen jaar is de lokale CDA vaak aangesproken op het landelijke CDA, we sluiten daar lokaal niet altijd op aan en we willen laten zien wie de CDA Borne is. We zijn nu tevreden met de vier zetels en het voelt niet als een groot verlies. We willen nu weer verder bouwen. Die kans ligt er nu. De weg voor de komende periode in bestuur en fractie afgestemd. Er zijn 10 kandidaten als kopgroep ingezet, waarbij er 7 nieuwe mensen zijn. Binnen het CDA is de partij aan het vernieuwen. Er is een mix van jong en oud. Hierdoor vindt er op het gebied van kennis ook een kruisbestuiving plaats. Niet alleen binnen de eigen partij maar ook als deelnemer in de gemeenteraad is het van belang om met de tijd mee te gaan

en een andere weg in te slaan. Onder andere door middel van het doorbreken van de kloof tussen burger en politiek, of het herstellen van het gebrek aan vertrouwen van de burger in de politiek. Belangrijk is dat de burger ziet dat op belangrijke onderwerpen ook daadwerkelijk resultaten worden geboekt. Een burgerpanel kan hier mogelijk bij helpen.

Waarneming van de informateur:

➔ Bijlage waarneming met de vragen en gespreksonderwerpen

Terugblik en vooruitblik

Vertrouwen binnen de raad is laag. Raadsfracties moeten weer vertrouwen in elkaar en in het dagelijks bestuur krijgen. We zitten daar nu echter wel en het begint bij onszelf. We vinden het belangrijk het vertrouwen in elkaar terug te vinden. Daarvoor moeten we terugblikken zodat we daarna weer verder vooruit kunnen. Met z'n allen in gesprek te gaan in wat er is gebeurd en nieuwe afspraken maken en met elkaar doorgaan. Dus eerst terugkijken, gezamenlijk met het college.

Inhoud gaat boven persoon. Er zijn een aantal dossiers, zoals de Verbindingsweg, welke een breekpunt in de onderhandelingen vier jaar geleden zijn geweest en nog steeds een nasleep hebben. Ditzelfde geldt voor de vergadering van 28 september jl. De burgemeesterswissel heeft eveneens voor een andere dynamiek gezorgd. Voorkomen moet worden dat men terugvalt in oude patronen en gewoonten. Om dit patroon te doorbreken is het noodzakelijk dat alle fracties zaken uitspreken, waarbij ieder individueel raadslid ook op zijn eigen handelen reflecteert.

Vertrouwen met samenleving moeten we herstellen, belangrijk samen een plan maken, bijvoorbeeld een burgerpanel. Daarnaast is er ook veel positief in gang gezet en de uitdaging komende tijd is om dat te realiseren.

Wanneer je de verkiezingsprogramma's ziet dan heeft 80 à 85% overlap en zou je daarin goed samen kunnen optrekken.

Reflectie op duidingsdebat

In partij verandering ingezet, ook met het fractievoorzitterschap. 28 september en de impact ervan moeten we eerst oplossen. Onze analyse was dat we dat zo niet hadden moeten doen. Uitpraten en voorkomen voor de toekomst is onze insteek.

Met wie moeten jullie of anderen eens koffie drinken?
Gezamenlijk met z'n allen, onderling hebben we dat al gedaan, maar nu ook gezamenlijk zodat er ook geen ruis in het gesprek kan ontstaan. Ook afspraken maken over hoe we daar in de toekomst mee omgaan. GB90 heeft ook aangegeven dat het anders had gemoeten en ook in hun zelfreflectie. Van Borne Nu heb ik dit niet gehoord, daar is de woordvoerder wel benieuwd naar. Wij staan open voor een 'benen op tafel'-gesprek. We merken dat de nieuwe generatie er minder moeite mee heeft.

Proces en inhoud

Hoe gaan we dat doen dat we er samen voor gaan door een raadsprogramma, akkoord of sociaal contract?
Wat ons betreft wel. Hoe we het ook noemen, wat belangrijk is dat met de voltallige raad inbrengen wat vinden we belangrijk, wat willen we bereiken en wat is daarvoor nodig. We hebben geen voorkeur voor het soort overeenkomst dat afgesloten wordt. Nadruk moet op de inhoud komen te liggen in plaats van op de naam. Randvoorwaarde is dat de voltallige raad achter de inhoud staat en dat het niet een volledig dichtgetimmerd programma is. Ontwikkelingen gaan snel en we moeten voorkomen dat we onszelf en de ontwikkeling vastzetten.
Onderwerpen als vertrouwen, cultuur, communicatie en hoe we de samenleving aan de voorkant betrekken mogen niet ontbreken. Ook de verhuizing naar het Huis van Borne is een kans dingen anders te doen.

Thema's:

- Duurzaamheid en klimaat;
- Wonen / bouwen;
- Sociaal domein;
- Realiseren ingezette ambities
- Groeiambitie Borne aantal inwoners
- MijnBorne2030 stond de inwoners centraal, van de gemeenschap

Aparte prioritering op het herstel van vertrouwen met de samenleving. Mede irt communicatie en burgerparticipatie door het gesprek met de burger aan de voorkant.

Breekpunten

Er zijn geen breekpunten, maar mogelijk dat sommige onderwerpen nogmaals in de raad moeten worden besproken. Denk aan 'Knip in de rondweg' en de provinciale weg en de ondertunneling spoorveiligheid/ belasting van het spoor. Door voortschrijdend inzicht mogen afspraken worden herzien/ aangepast.

Adviesrichting

Eerst eens benen op tafel gesprek, hoe kijk je daarnaar? Wel wat langer proces….bijvoorbeeld zo'n 3 weken? Bijvoorbeeld: basisafspraken en daarna verder uitwerken en met een set onderwerpen aan het college zeggen maak eerst maar eens een uitvoeringsprogramma.

Raadscultuur: veel bezig met elkaar, negatief zoeken en wat er niet is, daarin met elkaar verzuipen. Partijen hebben de verantwoordelijkheid om zorgvuldigheid in het hele formatieproces te betrachten maar wel met een stip op de horizon en een zeker tempo. Duidelijke afspraken en een constructieve grondhouding zijn een basisvoorwaarde. We hebben wel de behoefte om duidelijk te hebben hoe we dat proces in de tijd gaan doen, want dat kunnen we elkaar ook aanspreken en uitleggen welke weg we in gaan.

Er is de keuze uit meerdere portefeuillehouders. Een combinatie van verschillende partijen kan behoren tot de opties maar dan dient er wel goed gekeken te worden naar de onderlinge verhoudingen. Dit omdat er verschillende denkwijzen zijn.
Profiel van een wethouder: kennis, expertise en diverse competenties zoals de bereidheid tot samenwerking. We hebben meerdere mensen beschikbaar, ook omdat de profielen nog niet bekend zijn.

Een nieuw sociaal contract: plaatselijk, wat en hoe?
Dat is iets waar we de komende jaren naar toe willen werken. De gemeenschap in Borne moet meer invloed krijgen op de bestuurlijke agenda in plaats van dat de gemeente voor de burger bepaalt. In gesprek blijven met de burger, evalueren en reflecteren zijn hierbij een vereiste.
Binnen de raad is men te veel bezig met elkaar dan zich te concentreren op de inhoud. We zitten te vaak te gekaderd te spreken en we horen ook in de samenleving te zijn. Een werkwijze van de raad en communicatie en uitleggen wat er gebeurt, moet daarbij helpen. Wellicht stijgt dan ook het opkomstpercentage bij de verkiezingen. Een positieve instelling en weer vertrouwen krijgen in elkaars goede bedoelingen zijn voor het functioneren van een raad een vereiste. Heldere en duidelijke afspraken hierbij zijn noodzakelijk, waarbij inhoud belangrijker is dan vorm.

Afsluitend:

Gezonde energie en positiviteit, in de basis met een 'clean sheet' met elkaar vooruit willen gaan.

Bijlage 4. Fractie Borne Nu

Gespreksverslag 8 april 2022

14:30 – 16:00	**Borne Nu**	**Martin Velten** **Bastian Drees**

Informateur: **Joop Wikkerink**
Bestuursondersteuning: **Odette Haandrikman**

Gespreksverslag: status definitief

Kennismaking en beeld door de fractie van de eigen fractie:
Er is een bijlage/bijdrage van Borne Nu aangeleverd.
De fractie is in 2010 begonnen en heeft vanaf 2014 bestuursverantwoordelijkheid gekregen. De fractie heeft nu 3 zetels in de raad, in de periode 2018-2022 waren er 2 zetels die bezet wordt door mensen die al langer in de raad zitten. Borne Nu zat tussen 2018-2022 (toen zetel verloren) in de coalitie. Er is een nieuwe lijsttrekker, de heer Drees, die voor het eerst raadslid is en hij geeft aan volledig voor het raadslidmaatschap namens Borne Nu te gaan en vindt stabiliteit in Borne belangrijk. De heer Velten geeft aan dat de heer Drees afstand heeft genomen van de landelijke partij waarbij hij eerder aangesloten was. De heer van den Berg was normaliter samen met de heer Drees bij deze (in)formatieronde aangeschoven, maar vanwege persoonlijke omstandigheden was hij verhinderd en is ~~Martin~~ de heer Velten commissielid geworden om te kunnen aanschuiven zodat er toch ervaring aan de gesprekstafel aanwezig is. De heer Velten blijft na afloop wel commissielid (indien geen wethouderschap).

Waarneming van de informateur:
➔ Bijlage waarneming met de vragen en gespreksonderwerpen.

Terugblik en vooruitblik
In de vorige periode speelde bij de coalitiebesprekingen vooral de Verbindingsweg en daarom kwam er naast een raadsprogramma ook een coalitieakkoord.

Afgelopen periode was er daarom een raadsprogramma en een coalitieakkoord, er waren veel grote ambities die in de afgelopen jaren zijn bereikt, danwel in de steigers zijn gezet. De onderlinge spanning op de verhoudingen in raad en college kwam toen de opvang van Afghaanse vluchtelingen in het AZC/ Maria Mediatrix ter sprake kwam. Toen kwam de coalitie onder druk te staan en met name de wethouder van GB90. De verkiezingskoorts en ook vaak ad-hoc online overleg (corona) heeft dit versterkt.
Daarnaast liep ook het sportcomplex Het Wooldrik vertraging op en daar waren allemaal duidelijke en uitlegbare redenen voor, maar het is wel koren op de molen van de oppositie gebleken.
We duiden het als geëscaleerde meningsverschillen, maar zijn er van overtuigd dat we na een goed gesprek met elkaar te voeren (met een onafhankelijke gespreksleider) we daarna samen verder zouden kunnen.

Het was een roerige tijd niet in de laatste plaats om dat de basis van de ambtelijke organisatie verre van op orde bleek. Met name informatie over de financiële huishouding was nog al eens verschillend. De afgelopen twee jaren kwam er meer duidelijkheid over de cijfers, trok de economie aan, steeg de grondverkoop voor huizen en bedrijven explosief en kwam er meer geld vanuit Den Haag voor het sociaal domein. Een aantal partijen zijn echter blijven hangen in dat verleden. Onze risicoparagraaf is groot vanwege de grondexploitatie (o.a. door de Bornsche Maten en Veldkamp) en dat betekent wat voor onze cijfers / scores maar wil niet zeggen dat we er daardoor financieel slecht voor staan. Feitelijk is dit heel normaal voor een groeigemeente als Borne en wordt zowel door accountant als provincie al jarenlang geaccepteerd. Met name VVD en D66 blijven dat bestrijden. Provincie Overijssel geeft ons code oranje, maar dat is dus gerelateerd aan de grondexploitatie en de risico's die vroegtijdig aangekochte gronden in

portefeuille met zich meebrengen, maar dat zegt niets over de staat van onze financiële huishouding. We hebben nog wel slagen te maken, maar hebben wel bijna alle ambities in gang gezet of gehaald. De framing in de media blijft echter ook onveranderd gekleurd.

We hebben wel naar de uitvoering van enkele van onze ambities te kijken, met namen door corona, Oekraïne en de daarmee gepaard gaande prijsstijgingen en duur van de aanleveringen

De 'coalitie-oppositie' is behoorlijk aanwezig de afgelopen jaren. Ook stelt Borne-Nu dat het absurd is hoe door enkele raadsleden burgemeester en wethouders in de afgelopen tijd soms werden aangevallen. Dit gebeurt overigens ook tussen raadsleden onderling.
We streven als Borne-Nu naar een raadsprogramma en dan is het niet verkeerd om op voorhand eens met elkaar ook over deze zaken te spreken.

Reflectie op duidingsdebat

Is er ruimte voor een raadsprogramma?
Ja dat is wel ons streven. Borne-Nu heeft de vragen van de opdracht uitgewerkt en heeft daarbij een overzicht gemaakt met onderwerpen voor zo'n programma. Daarbij ook opgemerkt af en toe onderwerpen te herijken vanwege ontwikkelingen.

Proces en inhoud

Grote punten zijn al in de afgelopen periode door de raad gegaan, wel aandacht voor prijsstijgingen en voortgang en dergelijke. Dit komt door de externe ontwikkelingen. Eventueel kun je, als het moet, nog keuzes maken in versoberingen en of temporisering en fasering.
Met een aantal grote punten kun je al een raadsprogramma maken. We pleiten er wel voor om niet alleen een programma op hoofdlijnen te hebben, maar ook een aantal concrete zaken benoemen. We willen met de raad meer op kaderstellend en controlerend gaan werken en minder de diepte in (uitvoering is aan het college).

Het Sociaal domein: in het aan de voorkant preventief werken en op een andere manier van organiseren van werk zit de winst. We hebben nieuwe visie en beheersmaatregelen en gaan daar verdere stappen in zetten.
Het strijdpunt in de raad is veelal de cultuuromslag intern en extern. De betrokkenen die veelal geschoold zijn in de verzorgingsstaat in plaats van het gebruik maken van het netwerk van de inwoner, maar het wordt nu ingezet en dat heeft zijn tijd nodig.

Thema's Borne-Nu voor een raadsprogramma/raadsakkoord (nader uitgewerkt in hun bijdrage):

- Wonen en werken;
- Onderwijs en zorg;
- Natuur, afval en duurzaamheid;
- Kunst, cultuur en sport;
- Overheid en participatie.

De mate waarin op de onderwerpen wordt ingestoken daar moet je overeenstemming op krijgen en ruimte houden voor ontwikkelingen met name bij duurzaamheid. Is goed te bespreken, ook in relatie bij bijvoorbeeld windmolens. Eerst bespreken in wat er wenselijk, nodig en mogelijk is op een bepaalde plek.

Ook voor participatie en betrekken van inwoners zijn verschillende mogelijkheden, we vinden het belangrijk maar het is wel moeilijk gebleken dit te organiseren. Ook het invulling geven aan integraal werken, onder andere in het fysieke domein, is van belang.

Breekpunten

Geen breekpunten genoemd. Borne-Nu wil gaan voor een zelfstandig en duurzaam Borne.

Adviesrichting
Stel dat een raadsprogramma wordt voorgesteld en pas dan kijken naar de mensen.
Komend proces: werkwijze samen opstellen van het programma , eerst daar tijd voor nemen en ook voor de werkwijze.

Wellicht is het een idee om het uiteraard met elkaar als raad op te zetten, maar dan daarbij ook voelhorens uitsteken naar de inwoners, hoe kijken zij naar een concept programma. Ook bekijken wat realistisch is om te kunnen uitvoeren als organisatie en op welke wijze (bijvoorbeeld het integraal werken).

Stel we komen zover, dan mensen die het uitvoeren / collegeverantwoordelijkheid. Hebben jullie mensen? Zie je andere partijen voor een combinatie?
Ja, dat is bekend, De heer Velten is wethouder kandidaat voor Borne-Nu. We vinden het als fractie ook van belang voor Borne om enige ervaring, dossierkennis en historisch besef te behouden. In raadsprogramma moet je prioritering aanbrengen. Continuïteit is belangrijk. Het mooiste is dat een nieuwe wethouder wel een beetje de politieke dossiers gevolgd heeft en weet wat de onderwerpen betreffen.

Afsluitend:
Goed om met huidige partners te reflecteren op de afgelopen periode. De wil om te verbeteren is er.
De manier om eerst over een raadsprogramma met elkaar te spreken, spreekt ons zeker aan.

Bijlage 5. Fractie VVD

Gespreksverslag 8 april 2022

16:00 – 17:30	**VVD**	**Leo Graafhuis** **Judith Prakken**

Informateur: **Joop Wikkerink**
Bestuursondersteuning: **Odette Haandrikman**

Gespreksverslag: status definitief

Kennismaking en beeld door de fractie van de eigen fractie:
Er is een bijlage/bijdrage van VVD aangeleverd.
De fractievoorzitter zat ook in de vorige periode in de raad en brengt kennis en ervaring mee. De fractie van de VVD bestaat deels uit nieuwe mensen, zoals de twee nieuwe raadsleden. Binnen de fractie vullen zij elkaar aan in kennis en persoonlijkheden. Het noaberschap in de gemeente Borne wordt erg gewaardeerd door de VVD.

Waarneming van de informateur:
➔ Bijlage waarneming met de vragen en gespreksonderwerpen.

Terugblik en vooruitblik
De politiek in Borne is erg anders dan de fractievoorzitter is gewend. De raadsvergadering van 28 september 2021 heeft impact gehad op de raad. Excuses door het CDA zijn afgelopen dinsdag gemaakt. Dat was een goede stap. maar jammer dat die stap weer werd bekritiseerd.

De informateur vraagt naar aanleiding en of het een incident is.
VVD licht het proces naar en van de 28e september 2021 toe aan de informateur. Het agendapunt AZC en de opvang van vluchtelingen was geagendeerd voor 28 september, maar de coalitie deed tijdens de raadsvergadering een voorstel van orde aan de voorzitter van de raad om het onderwerp van de agenda te

halen. De VVD sprong uit haar vel en stapte op omdat de raad hiermee monddood werd gemaakt. De VVD snapt niet dat het door de voorzitter van de raad werd toegestaan. Het is nog onduidelijk hoe dit precies geïnitieerd was, maar de leden van fracties waren volledig overvallen. Hiermee is vertrouwen in het college bij de raad en inwoners verspeeld, hier zijn meer voorbeelden van te noemen.

Reflectie op duidingsdebat

Wij willen zeker meewerken aan een gesprek over vertrouwen. Als we geen vorm vinden om het gebeurde van 28 september uit de weg te ruimen, moeten we dat als gegeven accepteren en verder gaan. Nieuwe raadsleden mogen geen last van dit conflict hebben. Het zit bij een aantal mensen diep, voordeel is dat er een aantal nieuwe mensen in de raad en commissies zijn. Goed om over te spreken, maar dan moet het daarmee ook stoppen en losgelaten worden. Ook voor de nieuwe raadsleden, anders komen we ook voor hen niet verder. Met dezelfde coalitie doorgaan zou vreemd zijn in hetgeen wat is gebeurd.

Proces en inhoud

Je kunt bekijken of het langs de weg van inhoudelijke onderwerpen kunt opbouwen. Is het mogelijk een punt te zetten zonder dat het helemaal precies duidelijk wordt?
Er is gelogen en er moet vertrouwen terugkomen. Voor ons is er al wel een punt gezet, maar zullen constructief meewerken aan wat er nodig is voor Borne.

We hebben de komende tijd ook een stap te zetten in beter vergaderen, bijvoorbeeld door het 'oude' commissiemodel weer in te voeren. Nu heeft de raad geen inzicht op de planning. Voordeel van het commissiemodel is dat elke commissie haar vaste voorzitter kan krijgen en er een logischer verdeling binnen de fracties kan worden gemaakt. Nu komt alles in één keer via het politiek beraad op de agenda. Een goede agendacommissie of raadspresidium is belangrijk.
De vraag is ook hoe duaal het is in Borne. Het wordt op de persoon gespeeld. Volwassenheid in politiek, verschillen op de inhoud en niet op de persoon spelen. De volksvertegenwoordigende rol is verloren geraakt en daarmee het contact met de burger. We moeten als raad meer aandacht besteden aan de uitvoering van beleid, in plaats van oeverloos te vergaderen, over visies, uitgangspunten, plannen van aanpak etc. etc.
We willen professionaliseren in cultuur en structuur door onder andere een andere vergaderstructuur, bespreken welke cultuur we willen, hoe de planning en de agendering eruit ziet en de voorbereiding verbeteren.

Ook hebben we inzicht nodig in de maatschappelijke opgaven versus de financiële peilstok / voorindicatie. Wij maken ons grote zorgen. We willen informatie over de ontwikkelingen, voortgang van de ingezette dossiers en financieel inzicht.
We missen dat het college zich afvraagt of bepaalde besluiten en taakstellingen wel mogelijk zijn, bijvoorbeeld nu het voorstel afschaffen reclamebelasting, is dat financieel wel mogelijk?
Voor ons beeld worden de inkomsten te hoog geraamd, de uitgaven te laag en daardoor gaan de reserves op.

Opgaven komende tijd zijn o.a. (uitgewerkt in de bijlage van de VVD):

- Financiële positie;
- Wonen - nu inzet op 400 woningen 4^{e} fase Bornsche maten en in de kernen voor de natuurlijke aanwas;
- Energietransitie;
- Sociaal domein ;
- GR en de rol van de raad.

Breekpunten

Er zijn geen echte breekpunten, wel accentverschillen tussen de partijen en over de mate waarin iets gerealiseerd moet worden.

Adviesrichting
Wel te kijken of iedereen een inbreng kan hebben inhoudelijk en welke trekkracht en bestuurskracht er nodig is in Borne. Ga eerst eens kijken wie de kar gaat trekken en dan een akkoord. Wij zijn geen fan van een raadsprogramma/raadsakkoord. Het huidige staat vol met algemeenheden. We blokkeren niets, maar hebben wel onze voorkeur.
Richtinggevend is voor ons dat het niet verstandig is om beide lokale partijen in het nieuwe college van B&W op te nemen, gevestigde partijen hebben immers meer externe infrastructuur en de connecties bij bijvoorbeeld de provincie en rijk. Dit is belangrijk daar steeds meer taken boven lokaal worden uitgevoerd.

Bekijken of we een gezamenlijke vertrouwensbasis kunnen krijgen en ingaan op de omgang, werkwijze en een rijtje van gezamenlijke opgaven.

Afsluitend:
We zijn van duidelijkheid en doorpakken en met respect voor elkaar. Omgangsnormen moet je afspreken. Daar hoort bij dat je elkaar over en weer ook iets gunt.

En hoe geef je dat dan handen en voeten?
Spreek elkaar aan op gedrag, dat is hier erg moeilijk. We willen als VVD ook graag dat naar ons toe dingen worden uitgesproken.

Bijlage 6. Fractie SP

Gespreksverslag 9 april 2022

9:00 – 10:30	**SP**	**Mieke Visser** **Frans Schoon**

Informateur: **Joop Wikkerink**
Bestuursondersteuning: **Odette Haandrikman**

Verslag: status definitief

Kennismaking en beeld door de fractie van de eigen fractie:
Er is een bijlage/bijdrage van SP aangeleverd.
De SP had voor 2018 2 zetels, in 2018 alleen verder gegaan met 2 commissieleden. Was samen hard werken en dat is ons geleidelijk aan goed gelukt. We kregen in deze verkiezingen opnieuw 1 zetel in de raad. Komende vier jaren werken we samen in de kerngroep met de commissieleden. Voor de SP is dit de derde raadsperiode.
De informateur stelt dat het raadslid SP erg gerespecteerd wordt. De fractie geeft aan dat dit door het harde werken van de fractie van de SP komt. Zonder de commissieleden was dat niet gelukt. We proberen het eerlijk, open en goed te doen en respectvol te zijn, ook naar de ambtelijke organisatie. Vanuit de SP proberen we onze doelen te halen en we zijn dan ook geen kleurloze fractie. SP is van 'actie en fractie' en het samen doen past ook bij de gemeente Borne.

Waarneming van de informateur:
➔ Bijlage waarneming met de vragen en gespreksonderwerpen
De SP is blij met hoe GB90 dit (in)formatieproces heeft opgepakt. Vorig jaar was er een periode van geheimhouding en we zijn daarop tegen en waarderen deze aanpak.

Terugblik en vooruitblik
Er was een te dichtgetimmerd raadakkoord 2018-2022. We waren toen voor een akkoord op hoofdlijnen en er kwam naast het raadsakkoord ook nog een coalitieakkoord. Het heeft teveel geleid tot 'oppositie en coalitie verhoudingen' en tot minder democratie. Er zijn meerdere kleinere partijen in de raad en eigenlijk heb je op het voorstel meer in te brengen, maar daar was weinig ruimte voor. Dan is het democratisch gehalte veel te laag.
Een raadsakkoord is ook niet altijd het middel om iets voor elkaar te krijgen. Het coalitieakkoord was op punten een extra versterking op het raadsakkoord, maar geleidelijk aan was in onze beleving het raadsakkoord verwaterd. Het raadsakkoord heeft niet de werking gehad die we als raad beoogde.
Er worden twee voorbeelden genoemd die wel in het raadsakkoord stonden, maar in eerste instantie niet veel mee werd gedaan, zoals de nota inclusie en het VN verdrag. In ons idee werd het niet gedaan omdat men vond dat er al veel in Borne werd gedaan en het niet nodig was. We konden het niet overbrengen dat er wel mee moest gebeuren. Daarom hebben we zelf als SP een avond georganiseerd over het VN-verdrag, met ervaringsdeskundigen waarbij ook wethouder en de teamleider bij aanwezig was. Daardoor kwam er wel meer besef en wordt het nu wel opgepakt.
Ook bleek in de laatste jaren dat ondanks dat de SP en de oppositie feiten verzamelde er niet naar werd geluisterd, een heikel punt bij de uitvoering van het raadsakkoord,. Als SP voorstander om dat niet meer te doen in de komende raadsperiode. We willen dan ook een raadsakkoord op hoofdlijnen zodat we die samen in de loop van de tijd gaan uitvoeren.

In de afgelopen jaren hebben we geprobeerd om ons zakelijk op te stellen en verbinding te zoeken op standpunten. Respectvol omgaan met elkaar vinden we belangrijk. Af en toe hebben we ook opportunisme gezien. Onderwerpen waarin we gezamenlijk optrekken en vervolgens doorkruist een fractie het met een onverwacht voorstel. Dat schendt vertrouwen. Ook bijvoorbeeld de eerdere Verbindingsweg, dat ging niet meer over feiten maar over fractie- en coalitiebelangen.
Wanneer een aantal fracties meer toegankelijk wordt, dan krijg je met die fractie meer gevoel van samenwerking. Inhoudelijk is er tussen de fracties zeker overlap op onderwerpen, dat verschilt per onderwerp. Soms gaat het over de duiding.
Af en toe vliegt er iemand uit de bocht, maar verhoudingsgewijs met omliggende gemeenteraden mogen we onze handen dichtknijpen in Borne. Je hoeft niet bevriend te zijn, maar moet goed samenwerken en inhoudelijke overeenstemming vinden voor Borne.

Reflectie op duidingsdebat
Diverse fracties zijn behoorlijk vernieuwd in bemensing en ook zijn er jongere mensen. Dit vinden we heel fijn om elkaar te kunnen aanvullen, we verheugen ons hierop.

Proces en inhoud
Hoe gaan we dat doen dat we er samen voor gaan door een raadsprogramma, akkoord of sociaal contract?
We zien het raadsakkoord voor ons als een soort bestuurlijk agenda met een aantal doelen.
Bijvoorbeeld op het gebied van jeugd en jongeren dat we ons richten op preventie en op het terugdringen alcohol en drugs. Daarmee inzichten uitwisselen dat het goede doelen zijn en dan gaandeweg in de komende vier jaren ook de ontwikkelingen op dat gebied meenemen. Dan met elkaar meebewegen in acties en uitvoering.

Hoe kijk je naar het formuleren naar doelen? Heel smart? Of heel vaag zodat iedereen het ermee eens is?
Het is inderdaad wel een gemakkelijk doel om te benoemen, maar daarin zit wel ruimte om de richting samen verder te bepalen. Daar gaat het juist om. Het doel als basisrichting, en dan verder met elkaar uitwerken welke richting precies en bespreken of we dan ook het doel echt hebben behaald.

Borne heeft niet zo'n groot grondgebied, maar we willen groeien en we hebben de afgelopen jaar beperkt aandacht gegeven aan sociale huurwoningen. Dat knelt nu. In de beperkte ruimte van onze gemeente zul je keuzes moeten gaan maken op diverse terreinen (infrastructuur, wonen, recreëren, bedrijvigheid, natuur etc) en wat weegt dan het zwaarste en welke grenzen stellen we. Hierbij ook naar de toekomst kijken en

welke ontwikkelingen komen we tegen. We willen graag zo'n aanpak in plaats van dat je van ad-hoc naar ad-hoc situatie gaat. Afgelopen jaren voelden we hierin geen politieke ruimte om tijdig diverse standpunten van de SP naar voren te kunnen brengen.

Hoe kijkt je naar de manier van behandeling van een raadsakkoord? Betere afspraken over de structuur?
De regels hebben we wel, persoonlijk denken we dat regels geen voorwaarde zijn dat het beter gaat. Het Politiek beraad is meer vraag- en antwoordsessie geworden. We hebben een werkwijze in de BOB methode afgesproken. Alleen werken we niet zo. De opiniefase werkt niet vanuit de manier van het stellen van vragen en wachten op antwoord. We hebben te weinig aan de beeldbepaling gedaan in de afgelopen periode, de werkvorm van het Open podium is weinig ingezet. Dan worden er vervolgens ook meer technische vragen gesteld. De vraag is of je dat oplost door meer regels, of door het anders inrichten en vooral ook gebruik maken van wat er al beschikbaar is aan structuren, regels en afspraken. We vinden dat de ambtelijke organisatie enorm overbelast wordt met technische vragen. We kunnen dit anders organiseren.
We willen ook graag dat het wat constructiever is dan een vraag en antwoord spel. Vragen uit het Politiek beraad worden ook weer in raadsvergadering gesteld. Dat is niet constructief meewerken. De ene voorzitter van de commissie is daar ook wat soepeler in dan de ander. Daar moeten we wel iets mee als gemeenteraad.

Ben meer voor raadsakkoord op hoofdlijnen zodat je de route met elkaar kunt lopen in het proces en de werkvormen gebruikt. Je hebt dan meer invloed, de informatie is tijdig en je kunt beter de discussie aangaan in plaats van dat je over punten en komma's met elkaar spreekt.
Bijvoorbeeld: We hebben een regiovisie, maar er moet nog een uitvoeringsprogramma komen en wat we dan lokaal nog doen. Dan zou je je daarop kunnen richten in bijvoorbeeld een open podium.
Bij de introductiedagen van de raad is dit ook aan de orde gekomen en die kant willen we ook meer op als raad. We hebben een lange termijn visie, maar geen agenda daarbij. Dat is wel belangrijk.
Wel een bestuurlijke planning nu, maar die komt meer vanuit de organisatie. Maar dat is geen raadsagenda met afspraken over de werkwijze.
Regelmatig komt beleid terug, bijvoorbeeld woonvisie of cultuurbeleid, dat beter in de lange termijn bekijken wat terugkeert en daarop anticiperen. Dat behoort op een bestuurlijke agenda (meerjaren).

We zien dat de ambtelijke organisatie ook zwaar belast is met de huidige ontwikkelingen. Belangrijk is om koers te houden en te kunnen inspelen op incidenten en daar ruimte voor te hebben. Als gemeenten moeten we hierover richting de VNG gaan zodat we geen of niet nog meer een doorgeefluik worden. Er is een grens aan wat er aan gemeenten wordt gevraagd. Bijvoorbeeld ook de Energietoeslag, hoe bereiken we de mensen. Wethouder wacht op de uitvoeringsregeling van het Rijk en dan bekijken hoe we dat als Borne vertalen.

Raadsakkoord / bestuurlijke agenda
Qua programma liggen we best dichtbij GB90, met name op het gebied van het Sociaal domein. Ook bij het programma van het CDA overigens. Bij de VVD over de wijze van bestuur en financieel beheer en met GroenLinks-PvdA hebben we ook raakvlakken mee.
Op zich zitten er geen hele grote verschillen, belangrijk is om vertrouwen in elkaar te hebben wanneer je in een coalitie gaat, onder het mom 'we hebben hoofdlijnen en hebben vertrouwen dat we het samen oplossen'. Met mensen samenwerken voor Borne en niet meteen met de politieke kleur er bij in.
Bijvoorbeeld windmolens en de Twentse samenwerking hierin en dat er meer aandacht moet zijn voor lokaal eigendom. Je kunt niet zomaar stellen dat willen we hier niet, dat is regionale samenwerking.
Bijvoorbeeld de VVD denkt daar anders over. Qua duurzaamheid liggen we dichter bij GL-Pvda. Gaandeweg in de uitvoering denken we met fracties wel bij elkaar te kunnen komen wanneer we vanuit vertrouwen het gesprek aan kunnen gaan.

Het verminderde vertrouwen is een opeenstapeling geweest, waarvan het laten vallen van de wethouder de grootste blamage van de afgelopen vier jaren is geweest. Wat er toen is gebeurd is meer een gevolg van.

De SP schetst het gelopen proces van het AZC/Maria Mediatrix aan de formateur. Er is veel vertrouwen geschaad in dit proces, bij inwoners in de gemeente, tussen college en raad en binnen de raad. We hebben geprobeerd geheimhouding te voorkomen maar dat is niet gelukt, daarna kwam het WOB verzoek. De 28e september was door de coalitie een amendement voorbereid maar vervolgens stelde het CDA bij de agenda vaststelling voor om het agendapunt eraf te halen. Dit heeft het vertrouwen tussen de coalitie ook geschaad.
Als SP hebben we dit proces volledig onderzocht en de feiten op tafel gekregen en vorig jaar gedeeld met de raad.

Had het geholpen dat er een afspraak rond visie op het gebied?
De SP heeft geprobeerd een consequente lijn aan te houden, maar het ging vaak van ad-hoc naar ad-hoc. Voor een komend raadsakkoord is het belangrijk dat wanneer je iets wilt, bijvoorbeeld voor vluchtelingen, dat er op tijd ook alternatieven worden bekeken. Toewerken naar beleid op dat punt is voor Borne belangrijk, dus belangrijk dat het als onderwerp in het raadsakkoord opgenomen wordt dat het onderzocht wordt in de komende periode.
De SP denkt dat wanneer er, bij het agendapunt AZC/Maria Mediatrix, vanaf het aankoopmoment in 2018 een fatsoenlijke agenda onder had gelegen dan had dit wellicht geholpen. Borne Nu geeft aan dat ze helemaal geen opvang van asielzoekers willen, dat biedt dan weinig ruimte. Je zou juist met elkaar moeten uitspreken of en in welke mate er iets moet gebeuren. Ook bijvoorbeeld op het gebied van energie en daar kunnen dan per fractie nuanceverschillen zijn.
Er zijn veel factoren die spelen bij verschillende vraagstukken, die moet je in beeld hebben. Er is niet één richting goed, maar daar moet je het in de tijd over hebben wat dan voor Borne mogelijk en relevant is. Ook in samenspraak met de gemeenten in de omgeving wanneer het overstijgend is of elkaar raakt.

Thema's / maatschappelijk opgaven:
- Wonen
- Vluchtelingen beleid
- Jongeren preventie
- Meedoen VN verdrag uitvoering
- Klimaatrechtvaardigheid- huishoudens en kleine bedrijven daarin verder helpen
- Marktwerking zorg met name huishoudelijke hulp
- Nieuw bestuurlijk elan, blij met de introductiedagen van de raad en de nieuwe jonge mensen die er zijn, kunnen hier een goede inbreng in hebben

Breekpunten
Bij anderen of bij jullie?
De SP wil er niet zo instaan dat er breekpunten zouden zijn. Er zijn wel aandachtspunten, zoals de zorg uit de marktwerking halen. De SP ziet dit vooral als een bespreekpunt om dit anders te organiseren en meer innovatie mogelijk te maken.
Bijvoorbeeld als startnotitie opnemen zodat het onderwerp wel besproken gaat worden in de komende periode?
Ja, bijvoorbeeld. We willen het graag onderzoeken of dat in Borne kan. Dan tijdens het gesprek duiden van de precies richting, kaders en randvoorwaarden. Dit valt ook onder een raadsakkoord op hoofdlijnen.

Adviesrichting
Eerst eens benen op tafel gesprek? Wel wat langer proces….? Bijvoorbeeld: werk aan vertrouwen, spreek de pijnpunten als raad naar elkaar uit en maak basisafspraken en daarna verder uitwerken en met een set onderwerpen voor een raadsprogramma en pas daarna naar wie het gaat uitvoeren. Hoe kijken jullie daarnaar?

Vanuit de SP is het wel een keer klaar, het was afgelopen tijd fout gelopen en daar moet je van leren. Wanneer je het doet, dan zou je ook het college daarbij moeten betrekken. We denken wel dat hoe meer er over wordt gezegd hoe lastiger het wordt.

Een gesprek met de raad, niet persé op casuïstiek, maar over vertrouwen als hoofdlijn en werkwijze, zou je daar in mee willen helpen?
Ja, als daar behoeft aan is zouden we daar zeker in mee willen helpen.
De aanvliegroute geen bezwaar, proces loopt zoals het proces moet lopen, advies informateur is daarbij belangrijk.

Afsluitend:
Meer op hooflijnen het gesprek over vertrouwen aangaan en duiden wanneer je een betrouwbare partner bent. Wat zouden graag het opportunisme eruit willen halen en samen optrekken in een gezamenlijke richting voor Borne.

Bijlage 7. Fractie D66

Gespreksverslag 9 april 2022

10:30 – 12:00	**D66**	**Ernst Janssen** **Tom Verreussel**

Informateur: **Joop Wikkerink**
Bestuursondersteuning: **Odette Haandrikman**

Gespreksverslag: status definitief

Kennismaking en beeld door de fractie van de eigen fractie:
D66 geeft aan dat de fractie er na de verkiezingen qua aantal mensen beter uitziet. D66 is blij met de huidige ervaren club met actieve leden voor de komende raadsperiode. De verkiezingsuitslag wordt als positief geduid, maar de fractie stelt dat het nog beter had gekund wanneer er meer mensen hadden kunnen zoeken. De huidige raadsleden en commissieleden hebben al langer ervaring, van 8 tot 10 jaar in Borne. De fractie van D66 heeft één raadslid met commissieleden.

Waarneming van de informateur:
➔ Bijlage waarneming met de vragen en gespreksonderwerpen

Terugblik en vooruitblik
Als je het specifiek hebt over vertrouwen en samenwerking dan is dat in de afgelopen periode wel verstoord door een aantal zaken. Een college die aangeeft ‘ga maar slapen en het komt wel goed’ versus een raad die informatie nodig heeft om te kunnen besluiten. Daar zit frictie tussen en daar ontstaan irritaties, ook wanneer delen daarvan in de media komen. Daarnaast het niet altijd nakomen van afspraken en gestelde vragen die niet tijdig beantwoord worden. Diverse irritatiepuntjes die het geloof in wat er wordt gezegd verminderen waardoor er steeds meer vraagtekens ontstaan. Dit heeft tot gevolg dat er geen goede verhouding is tussen college en raad.

D66 is van mening dat we er met z’n allen zijn voor één punt, namelijk dat het goed is voor de inwoner, gemeenschap en gemeente. Afgelopen raadsperiode was het vaak een voorgekookte zaak, in de mening van D66 past zo’n ‘coalitie-oppositie’ houding niet bij zon kleine gemeente. Kleine dingen ontstonden en die onderhuids zijn gaan leven. Dan ontstaan er ook vraagtekens bij andere zaken zoals de aangeleverde informatie en aanpak in processen. Aan de andere kant vindt het D66 dat er ook niet overdreven moet worden. We hebben het vaak over verschillen, maar we moeten het ook hebben over overeenkomsten. Onze gemeente moet vooral redelijk bestuurd worden. Nu wordt er van alles gevraagd aan de ambtelijke

organisatie, maar de ambtelijke capaciteit heeft ook beperkingen en je kunt niet alles daar neer leggen in een kleine gemeente als Borne.

Ook stelt D66 dat het belangrijk is dat anderen wat wordt gegund. Afgelopen periode was er een raadsakkoord en coalitieakkoord en het breekijzer was bij de vorige formatie de verbindingsweg. Overige fracties werden er toen buiten gelaten en dat werd de oppositie. Wanneer de overige fracties wat wilden dan werd dat uitgespeeld en was er weinig ruimte voor aanvulling of wijziging.

Reflectie op duidingsdebat

GB90, CDA en Borne Nu was de coalitie in de afgelopen periode. De huidige fractievoorzitter van het CDA sprak afgelopen dinsdag excuses uit voor de werkwijze op 28 september 2021. Daar zit nog wrevel bij fracties en daar moeten we wel wat mee. We vinden het mooi van het CDA dat open en eerlijk excuses aangeboden werd. In de komende vier jaren vinden we dat we een iets ander college moeten krijgen.
Veel nieuwe mensen in de raad en die willen verder? Maar ook geluiden om het er wel over te hebben , qua achter te laten en nieuwe spelregels? Verhouding raad – college?
De democratie werd op 28e september 2021 geweld aan gedaan. Toen het voorstel werd gedaan het agendapunt af te voeren en vervolgens weer geagendeerd, werd dit als machtspolitiek ervaren. Op dat moment bepaalde de raad niet de spelregels en de eigen agenda. Voor de D66 is dit nu wel klaar en willen we verder gaan.

Wat nog wel blijft zitten is de argwaan op informatie. We hadden signalen afgegeven en toen moest er toch een hele investering in de organisatie worden gedaan. Signalen vanuit ons waren niet serieus genomen. We praten over een kleine gemeente en we moeten ook realistisch zijn in wat we wel en niet kunnen en moeten meer keuzes maken. Dat vergeten we vaak. Ook de werkwijze is belangrijk.
Nu krijgt de raad vaak een voorgekookt voorstel met een ja of nee. Hierin is geen discussie mogelijk. In de voorfase moet het anders zodat het een plan van ons allen wordt. Dan kun je ook tijdig meepraten en aangeven in wat er wel of niet kan, zodat daarna in de raad de definitieve keuzes worden maken.

Onze financiële positie hierin is wel zorgwekkend en hopelijk roeien we hierin ook samen in de komende jaren. Keuzes maken in taken en hoe we dat uitvoeren: wat is de meerwaarde van Borne.
Er komt de laatste jaren en ook nu een grote hoeveelheid werk vanuit het Rijk naar gemeenten toe, wat we doen en hoe we het doen moeten keuzes in worden gemaakt. Eerder werd er volledig gericht op het worden van een regiegemeente, maar een aantal uitgezette onderdelen zijn geldverslindend, zoals grondzaken en sociaal domein.

We denken dat het vertrouwen wel weer kan worden hersteld. Wanneer met de oude groep oud zeer weggehaald wordt. Onze mening is dat je de nieuwe groep in de raad hier niet mee moet belasten. Nieuwe mensen, goed potentieel en die moet je koesteren.

Proces en inhoud

Hoe gaan we dat doen? Dat we er samen voor gaan met een raadsprogramma, akkoord of sociaal contract?
Wat we hebben te doen is afspraken maken over onze werkwijze, zoals over wanneer en hoe voeren we het debat en spreektijd, en daarmee ruimte geven aan de nieuwe lichting mensen. Er zullen dan wel fouten gemaakt worden, maar dat hoort bij het leren.
Ook het meer aan de voorkant organiseren, door onder andere Open podium als voorfase, ook met inwoners e.d. Hoe kunnen we dat nu opnieuw weer inhoud geven. Daarbij ook inwoners door burgerparticipatie betrekken.
De intentie moet worden om anders en constructiever te werken, maak de raad deelgenoot aan de voorkant en maak raad en inwoners mede eigenaar. We hebben te leren dat we in processen het vertrouwen schenken aan mensen. Vooraf wel randvoorwaarden bedenken en dat duidelijk benoemen en vervolgens samen invullen. D66 stelt dat je hiermee naar de voorkant komt.
De structuur van de werkwijze (BOB-model) en de vergaderwijze ligt er wel, maar we moeten het wellicht opnieuw definiëren.

Hoe kijk je naar de houding raad van luisteren en niet met vooringenomen standpunten en kwaliteiten om met elkaar in gesprek te gaan?
Wil je echt vernieuwing dan hebben we wat af te spreken en er zijn ook mensen nodig die dat gesprek kunnen faciliteren als procesbegeleider. Dat is een proces van minimaal vier jaar en we verwachten dat dan gaandeweg ook oud zeer wel weggaat.

Eerder wilde Borne naar een kerngemeente met minder ambtelijke organisatie, maar de opgaven werden groter. Dat werkte niet. Nu hebben we de herijking Toekomstvisie MijnBorne2030, met de aanpassingen samen met inwoners en partners. Dit is de werkwijze die we voor ogen hebben en zo moeten we dat de komende jaren doen en dan door naar de raad voor een goed debat en besluit.

Thema's / maatschappelijke opgaven:
- Duurzaamheid, in de breedte van inkoop tot met realisatie in Borne;
- Woningbouw / wonen – niet de juiste woningen voor de juiste doelgroepen, voor een laag inkomen en huur en de verduurzaming van huizen is problematisch, ook prijsstijgingen in materiaal is een probleem;
- Energietransitie;
- Sociaal domein, ook met woningcoöperatie met elkaar vormen, kunnen we met stijgende prijzen het nog betalen.

We hebben als Borne ook een groot grondbedrijf, maar daar verdienen we niets aan. Je mag blij zijn wanneer we gelijkspel spelen. Eerder waren we erg royaal binnen het sociaal domein, we hebben nu enig inzicht hoe we het moeten aansturen.
Het spanningsveld blijft in wat gebeurt er wel en wat er niet gebeurt, belangrijk is de raad daar eerder over te informeren. We moeten de komende jaren de zaken goed verder op orde krijgen en met elkaar het gesprek aangaan.

Hoe in relatie tot andere programma's? en hoe verder handen en voeten geven, hoe met elkaar werken?
Ongeveer 82% is gelijk in de verkiezingsprogramma's, hooguit met nuance op een aantal teksten. Verder wel wat verschillen, maar daar valt prima over te praten wanneer het voornemen om samen op trekken er is en we met open vizier verder willen.
Dan gaat het over hoe we hierin met elkaar willen werken, ook als raad en college. Gezamenlijk uitwerken zodat het ook echt uitgevoerd gaat worden.

Een belangrijk punt is een wisseling in het college en het afscheid van wethouders die vasthouden aan een oude werkwijze. In de afgelopen tijd kwam er een nieuwe wethouder erbij, vervolgens gerommel in college. Daardoor wordt wantrouwen wel bevorderd. Het gaat om het open en transparant zijn, bijvoorbeeld bij het AZC. Had het tijdig in de groep gegooid en dan waren we er beter uitgekomen. We hebben dat niet goed gedaan. In de waardering van Borne gaan we steeds wat naar beneden. We zijn niet in staat het goed naar buiten te brengen en ook doen we niet altijd wat we zeggen. Eén keer nog de hei op, om de streep erachter te zetten:
- de streep te zetten,
- nieuwe afspraken maken,
- de werkwijze (incl. participatie) bepalen en
- inhoudelijke punten als gezamenlijke richting te benoemen.

Zoiets als een uitvoeringsagenda? En dan bijvoorbeeld het onderwerp woningbouw opnemen en met elkaar invullen zodat we aansluiten op de ontwikkelingen?
Ja, in zo'n onderwerp zoeken naar gemeenschappelijk deler. Het 'coalitie en oppositie' weglaten en doen wat goed is voor de gemeenschap, inwoner, en gemeente. Daarop de besluitvorming inrichten en werkafspraken maken. De raad ook eerlijk naar elkaar zijn om achterhaalde ideeën en besluiten te herijken.

Daarna kijken wie het in de komende bestuursperiode kan uitvoeren? Hebben jullie mensen die dat kunnen doen of met een aantal mensen? Hoe kijk je naar zo'n proces?
D66 zou de uitdaging wel aan willen gaan om drie wethouders van buiten de gemeenteraad te zoeken, met een combinatie van inhoudelijke kennis en politieke ervaring.
Wanneer je dit combineert dat kun je én de onmogelijkheden én de mogelijkheden zien en stappen zetten. Vernieuwing zorgt voor beweging, maar oppassen dat we dit niet opnieuw gaan vastzetten door een wethouder te snel te kiezen die al onderdeel is van 'vastgezette' structuren en denken. We moeten van pioniersfase doorgroeien naar een wat meer professionelere fase en denken dat het beter is daar ook vernieuwing in te krijgen.

Breekpunten
Nee geen bezwaren. Maar het zou fantastisch zijn wanneer de informateur een andere kleur van college zou kunnen voorstellen. De samenstelling minder van 'regentenvorm' naar meer een samenwerkingsvorm in het college en dus in de gemeente. Zoeken naar de beste kwaliteiten.

Adviesrichting
Open en transparant en graag hieraan mee willen werken. Een heisessie hoeft voor D66 niet persé, maar we willen hierin zeker meewerken.

Afsluitend:
Prima.